

[2013. ŐSZ ▶ 47. SZÁM]

panorama

inforegio

▶ Ökoinnováció

Az EU régiói élen járnak a környezetbarát gazdaság felé történő elmozdulás terén

▶ OPEN DAYS: A 2020-ra felkészülő európai régiók és városok hete

▶ Makroregionális stratégiák

▶ Az Európai Unió Szolidaritási Alapja: gyorsabb és egyszerűbb

Regionális és
Várospolitikai

▶ **AZ OLVASÓKHOZ** **3**

Johannes Hahn uniós biztos

▶ **AZ EU ÁLTAL A KATASZTRÓFÁK ESETÉN NYÚJTOTT TÁMOGATÁS GYORSABB ÉS EGYSZERŰBB LESZ** **4-5**▶ **REGIONÁLIS POLITIKA: A NÖVEKEDÉS MOTORJA A JELENLEGI VÁLSÁG IDEJÉN?** **6-7**▶ **KIEMELT TÉMA** **8-11**

A RÉGIÓK ÉLEN JÁRNAK ABBAN, HOGY AZ EU ELMOZDULJON AZ ŐKOINNOVÁCIÓ ÉS AZ INTELLIGENS, FENNTARTHATÓ NÖVEKEDÉS FELÉ

▶ **OPEN DAYS UNIVERSITY** **12-13**▶ **AZ ERFA A LAKHATÁSI SEKTORBAN** **14-15**▶ **EURÓPAI TERÜLETI EGYÜTTMŰKÖDÉSI CSOPORTOSULÁS** **16-17**▶ **A STRUKTURÁLIS ÉS A BEFEKTETÉSI ALAPOK TELJES KIHASZNÁLÁSÁHOZ SZÜKSÉGES KÉPESSÉGEK KIALAKÍTÁSA** **18-19**▶ **KÍNA, JAPÁN ÉS AZ EU** **20-21**▶ **MAKROREGIONÁLIS MEGKÖZELÍTÉS** **22-25**▶ **SZEMÉLYES TAPASZTALATOK** **26-29**

A kohéziós politika országos és regionális nézőpontból

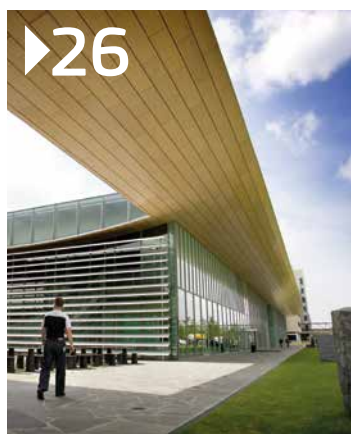
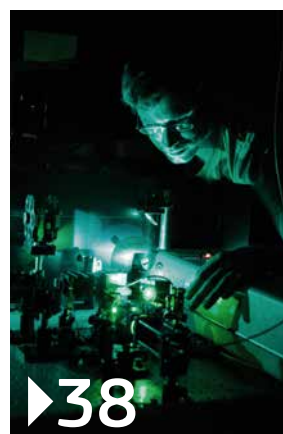
▶ **TÉRKÉPEK** **30-31**

A lakosság szegénységgel vagy társadalmi lemaradással fenyegetett rétege, 2011

A lakosság szegénység vagy társadalmi lemaradás által fenyegetett hányadának változása 2008 és 2011 között

▶ **HÍREK RÖVIDEN** **32-33**▶ **PROJEKTEK** **34-37**

Példák projektekre Csehországban, Spanyolországban az Egyesült Királyságban, valamint példák az Európai Területi Együttműködés

▶ **A 2007 ÉS 2013 KÖZÖTTI KOHÉZIÓS POLITIKA EX POST ÉRTÉKELÉSE** **38-39**▶ **ESEMÉNYNAPTÁR** **40**▶ **8**▶ **14**▶ **22**▶ **26**▶ **38**

Fotók (oldalak):

Címlap: Városban felszerelt napelem Zadarban, Horvátországban © Milosz_M/Shutterstock.com

3., 6., 7., 20., 21., 22., 32., 34. oldal: © Európai Bizottság

4. oldal: © Shutterstock

8.-9. oldal: © Európai Bizottság, Le Havre © Igor Plotnikov/Shutterstock.com

10. oldal: © Stájerország, Ausztria

11. oldal: © Cleantech, Finland

13. oldal: © Regional Studies Association

14. oldal: © ECORYS

19. oldal: © INITS

24.-25. oldal: Sveti Stefan sziget © Adriai-Jón Kezdeményezés;

Ventspils © Shutterstock; Balti megállapodás © Leyre Mira

27., 28., 29. oldal: Hollandia © Észak-Brabant tartomány;

Csehország © Regionális Fejlesztési Minisztérium; Belgium

© Région de Bruxelles-Capitale/Brussels Hoofdstedelijk Gewest

33. oldal: © Gobierno de Extremadura

35., 36., 37. oldal: © LEC; © FIN-EN; © ROP Střední Čechy

38.-39. oldal: Németország © CRTD; London © Ravensbourne

Design- és Kommunikációs Főiskola; Spanyolország © IDEA

Ez a magazin angol, francia és német nyelven újrahasznosított papírra nyomtatva jelenik meg. Elektronikus változata 22 nyelven az alábbi címen érhető el:
http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_hu.cfm

A jelen szám tartalmát 2013 márciusában véglegesítettük.

JOGI KÖZLEMÉNY

Sem az Európai Bizottság, sem a nevében eljáró személyek nem tehetők felelőssé a jelen kiadványban szereplő információk felhasználásáért, illetve a gondos előkészítés és ellenőrzés ellenére esetleg előforduló hibáért. A jelen kiadvány nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság nézeteit és álláspontját.

ISSN 1608-3903

© Európai Unió, 2013

A forrás feltüntetése esetén a sokszorosítás megengedett.

A harmadik féltől származó, szerzői joggal védett tartalmak használatára/sokszorosítására a szerzői jog tulajdonosától (tulajdonosaitól) kell engedélyt kérni.

Printed in Belgium

▶ AZ OLVASÓKHOZ

Johannes Hahn

Az Európai Bizottság regionális politikáért felelős tagja

A tagállamok megegyeztek a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretrel, amely minden főbb kategóriában meghatározza a maximálisan lehívható összegeket. Ez jelenleg az Európai Parlament és a Tanács általi, idén ősszel történő elfogadásra vár. Habár nagyon sok szakpolitika terén megszorításokra fog sor kerülni, a regionális politika a legkevésbé érintett területek egyike.

Ez a döntés a legmagasabb szintű elismerése annak, hogy mennyire fontos a regionális politika hozzájárulása a gazdasági teljesítményhez, a növekedéshez és a munkahelyekhez. Az elmúlt néhány év során a regionális politika infrastruktúra-orientáltsága a munkahelyteremtést és a növekedést elősegítő befektetésorientáltsággá változott. A regionális források most Európa kulcsfontosságú motorjai az európai gazdaság Európa 2020 stratégia céljaival összhangban történő újrafókuszálásának, átalakításának és modernizálásának.

Az EU 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó regionális politikája

Az új, megreformált uniós regionális politika még nagyobb segítséget fog jelenteni Európa számára a hosszú távú növekedést jelenleg hátráltató kihívások legyőzéséhez: ezek a munkanélküliség, a versenyképesség hiánya és a klímaváltozás. A soron következő pénzügyi időszak befektetései célja a strukturális reformok megvalósítása. A gazdasági fejlődés olyan kulcsterületei kapnak támogatást, mint például a KKV-k támogatása, a kutatás és innováció, a digitalizáció, valamint az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság, ahogyan az az Európa 2020 Növekedési Tervben is fel van vázolva. Ezek az intézkedések mobilizálni fogják Európa régióinak minden rejtett lehetőségét, hogy gazdaságukat versenyképes alapon építsék újra.

A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó terv egyik kulcsprioritása az innováció. Ezenfelül az úgynevezett „intelligens regionális politika” is szükséges a szűkös állami források lehető legjobb módon történő felhasználásához. Ennek a stratégiának a kulcsa az intelligens specializáció, ami által a régió a saját erősségeire és a világpiacon versenylőnyére alapozva kiválaszt néhány gazdasági prioritást. Az intelligens specializációs út feltétele a régió erősségeinek és gyengeségeinek pontos ismerete. A lehető legtovább tartó hatás, valamint a szűkös források lehető legjobb felhasználásának biztosítása érdekében minden forrásnak és erőfeszítésnek ezekre kell koncentrálnia.

A 2020-ra felkészülő Európai régiók és városok hete

A 2013. október 7. és 10. közötti OPEN DAYS 2013 – „A 2020-ra felkészülő Európai régiók és városok hete” egy, a regionális politika szempontjából kiemelten fontos időszakban kerül sorra. A régiók és a városok a következő hónapok során fogják véglegesíteni felkészülésüket a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó uniós kohéziós politika programjaira. Az OPEN DAYS lesz az ideális lehetőség számukra arra, hogy jobban megismerkedjenek a strukturális és befektetési alapok következő periódusának prioritásaival és kihívásaival, valamint hogy véleményt cseréljenek ezeknek a forrásoknak a hatékonyabb célzására vonatkozóan. A régiók és a városok számára alapvető fontosságú, hogy részt vegyenek az európai polgárokra előnyösen ható és tartós növekedést előidéző regionális politikák alakításában.

▶ AZ EU ÁLTAL A KATASZTRÓFÁK ESETÉN NYÚJTOTT TÁMOGATÁS GYORSABB ÉS EGYSZERŰBB LESZ

MIT TANULHATUNK A POLITIKA VÁLSÁG IDEJÉN TÖRTÉNŐ VÉGREHAJTÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSÉBŐL?

2009 áprilisában az abruzzói földrengést követően Olaszország majdnem 500 millió euró szubvenciót kapott.

Az Európai Unió Szolidaritási Alapja (EUSZA) már több mint egy évtizede nyújt támogatást a legjelentősebb természeti katasztrófák által sújtott európai régióknak. Az Európai Bizottság új javaslatainak célja a katasztrófaalap működésének gyorsabbá, egyszerűbbé és hatékonyabbá tétele. Az alap előzetes kifizetéseket fog nyújtani a forrásokból, továbbá egyértelműbbek lesznek a jogosultsági kritériumok is.

2002-es létrehozása óta az Európai Unió Szolidaritási Alapja 52 katasztrófa során nyújtott támogatást Európa-szerte, egyebek között földrengések, erdőtüzek, aszály, viharok és árvizek esetén. 23 ország több mint 3,2 milliárd euró támogatásban részesült.

A július 25-én bemutatott új javaslatok alapján most először előzetes kifizetés is elérhető lesz a katasztrófa sújtotta régiók számára. Ez az összeg a várható hozzájárulás 10%-a lesz (a felső határ 30 millió euró).

A segélyhez történő hozzájárulás folyamatát gyorsítani fogja az elfogadási és végrehajtási folyamatok egy döntésben történő egyesítése.

A Szolidaritási Alap hatókörét a természeti katasztrófákra korlátozzák, illetve egy speciális rendelkezés alapján aszály esetén is igénybe vehető lesz. Felvesznek a hatókörébe bizonyos olyan, ember által okozott katasztrófákat, amelyek egy természeti katasztrófa közvetlen következményei és járulékos mellékhatásai.

Egyértelműbbek lesznek a jogosultság szabályai, továbbá több korlátozott „regionális” katasztrófának egyetlen kritériuma lesz. Ennek az alapja a bruttó nemzeti össztermék (GDP) 1,5%-os küszöbe lesz.

A reform szükségessége

A Szolidaritási Alapot a 2002 nyarán Közép-Európában tapasztalható heves áradások hatására hozták létre. Az Alap legfőbb intervenciói közé tartozik a 2009-es földrengés az olaszországi Abruzzóban, továbbá a 2012 májusában, Emilia-Romagnában történt földrengés, amelyekre együttesen több mint egymilliárd eurónyi támogatást folyósítottak. Sok uniós tagország fordult már az alaphoz támogatásért az olyan veszélyhelyzetekkel való megküzdés érdekében, mint az áradások, viharok és erdőtűz okozta károk. Jelenleg is részt vállal az idén

MIRE KÖLTIK EL?

Az EUSZA kiegészíti a tagállamokban a közhatóságok által végrehajtott alapvető vészhelyzeti műveletek finanszírozásának olyan kiadásait, mint például:

- ▶ az alapvető infrastruktúra működőképességének helyreállítása (energia, víz, közlekedés, távközlés, egészségügy, oktatás);
- ▶ az ideiglenes szállások és a vészhelyzetben nyújtott szolgáltatások költsége, amelyek a lakosság azonnali szükségleteinek kielégítését szolgálják;
- ▶ a prevenció infrastruktúra (pl. gátak, töltések) védelme;
- ▶ a kulturális örökség megőrzése érdekében tett intézkedések;
- ▶ kárelhárítási tevékenység.

A magánkárok, mint például a magánszemélyek otthonaiban, az üzletekben bekövetkező károk, valamint a bevételkiesések, ideértve a mezőgazdaságot is, alapszabály szerint biztosíthatónak minősülnek, így ezekre az Alap nem nyújt fedezetet.

Németországban és a szomszédos közép-európai országokban levonuló pusztító erejű árvíz után nyújtott támogatásban.

Az alap segítségével nélkülözhetetlen a hatóságok által végrehajtott vészhelyzeti műveletek finanszírozásához. A magánszemélyek által elszenvedett károk és bevételkiesések esetére nem nyújt fedezetet. Ez a pénzügyi segítség elérhető mindegyik tagállam számára, továbbá a csatlakozási tárgyalásokat folytatók számára is.

Létrehozása óta azonban egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a támogatási folyamatnak túl nagy volt a reakcióideje. A segítségnyújtási folyamat hosszadalmas volt, sokszor egy év is eltelt a katasztrófa megtörténte és a kifizetés időpontja között.

Bár ez az eszköz nagyon sikeresen teljesített a „komoly” természeti katasztrófák esetén, a beérkezett pályázatok kétharmada sokkal kisebb, úgynevezett „regionális” katasztrófára vonatkozott, ahol a károk költsége is a küszöbérték alatt maradt. Azoknak a pályázatoknak a jelentős többsége nem felelt meg a kivételesség kritériumának, és így vissza kellett őket utasítani, csalódást okozva ezáltal az érintett lakosság körében.

Az új javaslatok egyértelműbben tartalmazzák, hogy ki és mire lesz jogosult, különösen a „regionális” katasztrófák vonatkozásában. A támogatások gyorsabb kifizethetőségének érdekében egyszerűsítették a szabályokat, továbbá most először az előzetes kifizetés is elérhetővé vált.

Tematikus prioritás – kockázatmegelőzés

A Szolidaritási Alap módosított szabályzata katasztrófa megelőző és kockázatmenedzselő stratégiák bevezetésére ösztönzi a tagállamokat. Az új 2014 és 2020 közötti finanszírozási időszak során a kohéziós politika egyik tematikus prioritása a kockázatmegelőzés lesz, amelyre jelentős pénzügyi források állnak rendelkezésre akkor, amikor a tagállamok kialakítják az új Strukturális Alapokhoz kapcsolódó programjaikat.

Hogyan működik?

Egy „nagyobb katasztrófa” esetén mindössze egyetlen jogosultsági kritérium van – az, hogy a kár haladja meg a küszöbértékét, amely minden ország számára külön van meghatározva.

A kisebb, úgynevezett „regionális katasztrófák” esetére most indítványozták egy hasonló, a regionális GDP 1,5%-ában meghatározott küszöb felállítását a jelenlegi igen bonyolult, a katasztrófa régió lakosságára, gazdaságára, gazdasági stabilitására, valamint az életkörülményekre kifejtett hatásaira vonatkozóan meghatározott kritériumok helyett.

Az érintett ország nemzeti hatóságainak lehetőségük van az első kár bekövetkezése utáni 10 héten belül benyújtani egy kérelmet a Bizottsághoz. A Bizottság ezután elbírálja a kérelmet, és amennyiben arra jut, hogy az EUSZA mozgósításához szükséges feltételek teljesültek, javaslatot tesz a segély megfelelőnek ítélt összegére a költségvetési hatóság részére.

Amint a Parlament és a Tanács elérhetővé teszi az összeget, a támogatást előre, egy összegben kifizetik. Nincs sem programozási, sem társfinanszírozási előírás. A segély a katasztrófa első napjától kezdve a vészhelyzeti intézkedések megtételének finanszírozására használható.

Johannes Hahn uniós biztos így nyilatkozott: „Gyorsabban kell reagálnunk, amikor az országoknak segítségre van szükségük az újjáépítéshez és a katasztrófa utáni helyreállításához... Az elfogadott változtatások gyorsabbá, egyértelműbbé és egyszerűbben használhatóvá teszik a Szolidaritási Alapot.”

A javaslat most az Európai Parlament és a Tanács elfogadására vár.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/the_funds/solidarity/index_hu.cfm

▶ REGIONÁLIS POLITIKA: A NÖVEKEDÉS MOTORJA A JELENLEGI VÁLSÁG IDEJÉN?

Az EU strukturális politikája továbbra is a közvélemény fókuszában marad, különösen a gazdasági válság és a megszorító intézkedések idején. A kulcs az EU üzenetének eljuttatásához a nyilvános és nyílt vita – és minél nyilvánosabb és nyíltabb a vita, annál jobb. A Panorama egy ilyen közelmúltbeli vitáról tudósított, amely Johannes Hahn, a regionális politikáért felelős európai biztos, valamint Dr. Michael Wohlgemuth professzor, az Open Europe Berlin igazgatója között zajlott július 19-én, az Európai Bizottság berlini képviselőténél.

Az emberek sorban álltak azért, hogy helyet kapjanak a berlini EB-képviselő konferenciatermében, hogy meghallgathassanak egy eszmecsere az EU strukturális finanszírozására vonatkozó előnyökről és hátrányokról. A rendezvényt az Open Europe agytröszt által kiadott, komoly vitát kiváltó tanulmányra válaszul szervezték meg. A tanulmány azt állította, hogy „nem kielégítő a korreláció a finanszírozás és az eredmények között”, és azt javasolta, hogy a regionális politika támogatását korlátozzák az EU legszegényebb régióira és országaira azzal, hogy a gazdagabb országok folytassanak saját regionális politikát.

Johannes Hahn elmagyarázta, hogy 2014-től a strukturális és befektetési alapok új programjai választ adnak a regionális politika hatékonyabbá és racionálisabbá tétele iránti igényre azáltal, hogy az Európa 2020 projektjeinek fókuszában a növekedés és a munkahely-stratégia áll. Ráadásul a regionális politika új megközelítése azt jelenti, hogy a felhasználás jobban hozzá van kötve az olyan speciális előfeltételekhez, mint például a közlekedési hálózat országos stratégiájának megléte. Új elem továbbá a gazdasági fejlődés támogatásának erősebb hangsúlyozása, hiszen eddig csak infrastruktúrális projektek finanszírozására nyílt lehetőség.

A Wohlgemuth professzor által felhozott ellenérvek megválaszolásakor Johannes Hahn uniós biztos nagyon egyértelműen kijelentette: szó sem lehet róla, hogy a leggyengébb

régiókra korlátozzák a strukturális támogatást. „Minden EU-régióban szükségünk van a finanszírozásra, hogy garantálni lehessen az átfogó 2020-as stratégia végrehajtását” – közölte Johannes Hahn.

A vita folyamán (mind a keleti, mind a nyugati) a német tartományok képviselői kiemelték, hogy sokkal nagyobb biztonságban érzik magukat a brüsszeli strukturális és befektetési alapok által nyújtott garanciával, mint a Berlinben a kormányzat által szétosztott regionális forrásokkal. Egy brandenburgi képviselő továbbá azt is mondta, hogy a regionális támogatás kivételesen fontos a keletnémet tartományoknak, mert mostanra elfogyott az úgynevezett új szövetségi tartományok miatt kivetett szolidaritási adó, ami a német újraegyesítés miatt egy ideig támogatást biztosított. Ráadásul a regionális forrásokat – mind a szegény, mind a gazdag régiókban – fontos eszköznek tekintik annak előmozdítására, hogy a polgárok elfogadják az EU politikáját, mondták a német régiók képviselői.

Habár Wohlgemuth professzor örömmel üdvözölte a megreformált kohéziós politikát, mégis kevésbé volt meggyőződő, és azokat az érveit ismételte, amelyek szerint a támogatásokat kizárólag a szegény régiókra és országokra kellene fókuszálni. Kiemelte a pontatlan előrejelzésekből fakadó problémákat, amelyek alacsony költséghatékonyságot eredményeznek néhány az EU által finanszírozott projektben. A német szakszervezetek (a DGB) egyik képviselője az EU különböző

„Minden EU-régióban szükségünk van a finanszírozásra, hogy garantálni lehessen az átfogó 2020-as stratégia végrehajtását.”

Johannes Hahn – Az EU regionális politikáért felelős biztos

régiói közötti szorosabb együttműködést javasolt a német „Energiewende” (energiaátmenet) miatt.

Ezt a Kohéziós Alap jogosultsági kritériumairól szóló heves vita követte. Johannes Hahn megerősítette, hogy a kritériumok – amelyek kulcsfontosságú hatással vannak a végső elosztásra – vita tárgyát képezik a tagállamok között. Továbbá azt is mondta, hogy a forrásoknak a jogosultsági kritériumok alapján történő elosztása nagy problémát jelent, mert a Bizottság csak a legfrissebb elérhető és ellenőrzött számadatokat használhatja. Ez volt az oka annak, magyarázta Hahn, hogy Görögország esetében a forráselosztás még a hitelválság kitörése előltről származó számadatokon alapult.

Az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság és az EB berlini képviselete által szervezett nyílt és a problémákat őszintén felvető vita nagyon tetszett a közönségnek. Ez azt is megmutatta, hogy az EU strukturális politikája – különösen a válság, megszorító intézkedések és általában az EU projektekre nyújtott támogatás csökkenése idején – a közvélemény fókuszában fog maradni. Minél nyilvánosabb egy vita, annál jobb.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

<http://ec.europa.eu/deutschland>

A BENET projekt alternatív biomassza üzemanyagokat kutat Finnországban.

▶ A RÉGIÓK ÉLEN JÁRNAK AZ ÖKOINNOVÁCIÓBAN ÉS AZ INTELLIGENS, FENNTARTHATÓ NÖVEKEDÉSben

A Samsø szigeti Energiaakadémia a megújuló és fenntartható energiára irányuló kutatások egyik központja Dániában.

Az Európa 2020 stratégia egyik kulcsfontosságú elve a fenntartható növekedés – környezetbarátabb, forráshatékonyabb és versenyképesebb európai gazdaság kialakítása. Jelenleg Európa régiói és az EU strukturális és befektetési alapjai a fő mozgatórugói annak, hogy ez megvalósulhasson.

A környezeti technológiák, a környezetbarát termékek és szolgáltatások, valamint a fenntartható designötletek iránti globális igény jelentős mértékben növekszik. A jelenleg 1,15 billió euróra becsült világméretű piac majdnem meg is duplázódhat az átlagos becslés szerint 2020-ra, évente körülbelül 2 billió euróra.

Az Európai Unió jelentős lépéseket tett azért, hogy ezt a saját javára fordítsa. Felismeri annak szükségességét, hogy meg kell erősíteni a szinergiát az intelligens és fenntartható növekedés között. Ez feltétele annak, hogy meg lehessen birkózni a klímaváltozással, a környezeti és energiaproblémákkal, valamint az erőforrások szűkösebbé válásával. A jelenlegi fogyasztási és termelési szokásaink folytatása nem lehetséges. Az EU át kell hogy alakítsa saját magát egy innováció által vezérelt zöld gazdasággá, a regionális politika pedig – mint befektetési csatorna – most kulcsfontosságú tényező ennek megvalósításában.

Európában gyorsan növekszik az ökoipari szektor. 3,4 millió munkahelyet teremt, és több az éves bevétele, mint az acéliparnak, az autóiparnak és a gyógyszeriparnak.

Tengernyi olyan bizonyíték van, amely alátámasztja, hogy a régiók és a nagyobb városok fontos szerepet töltenek be az innováció ösztönzésében azáltal, hogy otthont adnak az ipari klasztereknek, a versenyképességi központoknak, az inkubátorházaknak, a technológiai parkoknak és sok más formális és informális innovációs megoldásnak. A kutatási és vállalkozási kapacitás terén az olyan területekbe, mint a fenntartható energia, az ökoszisztéma szolgáltatások és az ökoinnováció legtöbbet investáló uniós tagállamok az EU legversenyképesebb gazdaságaivá kezdik most kinőni magukat.

Az EU intézményei már most is jelentős szerepet játszanak a zöld gazdaság támogatásában. 2007 és 2013 között 105 milliárd eurót – az elérhető kohéziós politikai források 30% -át – fektették közvetve és közvetlenül környezeti projektekbe. Mindebből 54 milliárd eurót ruháztak be az olyan környezetvédelmi szolgáltatásokba, mint a hulladék- és vízgazdálkodás, a természetvédelem és a kockázatkezelés. A KKV-k 3 milliárd eurónyi támogatást kaptak az ökoinnovációra, valamint további 48 milliárd eurót az olyan alacsony szén-dioxid- kibocsátású tevékenységekre, mint például a környezetbarát szállítás, az energiahatékonyság, illetve a megújuló energiaforrások.

Az energiahatékonyság területén 10 milliárd eurót ruháztak be, amelyből 4,9 milliárd euró olyan megújuló energiaforrásokra ment, mint például a biomassza (1,8 milliárd euró), a napenergia (1,2 milliárd euró), a hidroelektromos/geotermikus energia (1,2 milliárd euró) és a szélenergia (0,6 milliárd euró).

A környezetbarát diákszállások ötlete Hollandiából származik, és a franciaországi Le Havre-ban valósult meg.

A nemzetközi versenyképesség fő motorja

Az Európai Unió egyre nagyobb mértékben tekint úgy az ökoinnovációra, mint gazdaságának és nemzetközi versenyképességének egyik legfontosabb motorjára.

A 2014 és 2020 közötti új programidőszakban az új kohéziós politika számos tematikus célja foglalkozik az ökoinnovációval. Mindez olyan lépéseket támogat, amelyek az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságot, a környezetvédelmet, a nagyobb hatékonyságú erőforrás-felhasználást, a fenntartható közlekedést, továbbá a körkörös gazdaságot segítik elő.

Szoros összefüggésben állnak azokkal a törekvésekkel, amelyek előmozdítják a gazdasági növekedést és a munkahelyek létrehozását célzó beruházásokat.

Az EU 2011 végén elfogadta az Ökoinnovációs Akciótervet (Eco-Innovation Action Plan), amely a környezettudatosabb teljesítményt, a munkahelyek létrehozását és az EU-ban rendelkezésre álló korlátozott erőforrások hatékonyabb felhasználását célozza a piaci szereplők ökoinnovációs fejlesztések iránti befogadóképességének növelésével.

Az ökoinnovációt bármilyen olyan innovációként definiáljuk, amely a természeti erőforrások felhasználásának vagy a káros anyagok kibocsátásának mértékét csökkenti a teljes életciklus alatt. Az ökoinnováció számos formában van jelen

az új, vagy jelentősen továbbfejlesztett termékek és szolgáltatások, folyamatok, marketingmódszerek, szervezeti struktúrák stb. terén.

A versenyképesség támogatása

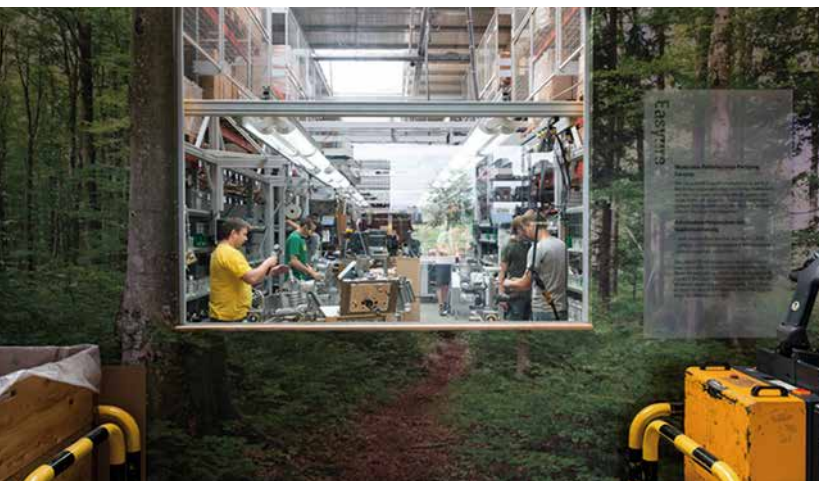
Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) jelentős támogatást nyújt a régiók és a bennük működő KKV-k számára versenyképességük növelése érdekében. Mindez olyan konkrét intézkedések kapcsán vezethető be, mint az Egyesült Királyságban működő, az erőforrás-hatékonyság növelését célzó ENWORKS⁽¹⁾ program, amely 2013-ban elnyerte a RegioStars szervezet fenntartható növekedés kategóriájának fődíját⁽²⁾. Mindezek mellett az EU Versenyképességi és innovációs keretprogramja (CIP) az ökoinnovációra nyitott cégek, különösen a KKV-k potenciálisan piacképes projektjeinek tőkét, hálózati létesítményeket, továbbá egyszeri vissza nem térítendő támogatást biztosít. Európa természeti erőforrásainak hatékonyabb felhasználása érdekében a CIP közel 200 millió eurós költségvetéssel támogatta a technológiailag bizonyított megoldásokat (termékek, folyamatok, technológiák) a 2008 és 2013 közötti időszakban. Jelenleg több mint 240 projektet finanszíroznak az ökoinnovációs programban, az anyag-újrahasznosítás, a vízgazdálkodás, a fenntartható építőipari termékek, a zöld vállalkozás, valamint az élelmiszerek és az italárak területén. Ezek a projektek elsősorban olyan kisvállalkozások innovatív fejlesztései, amelyeknek korai tőkebevonásra van szükségük ahhoz, hogy megvalósíthassák a növekedési potenciáljukat.

Egy nemrég publikált tanulmány szerint az ilyen környezet-tudatosság területén működő innovatív zöld KKV-kba fektetett összegek átlag feletti megtérülést hoznak mindamellett, hogy értékes munkahelyeket létesítenek, továbbá mérséklék a környezetre gyakorolt káros hatásokat. Már most hússzoros megtérülést mutatnak az EU ökoinnovációs forrásainak befektetései. Azaz minden befektetett euró után 20 euró térült meg a támogatás kedvezményezettjeinek. Továbbá minden támogatott projekt nyolc állandó, főállású munkahelyet eredményezett. Kézpénzre fordítva: ezek a környezeti megtakarítások 5 év alatt több mint 800 millió eurót eredményeztek mindazon túl, hogy a vízfelhasználás, az üvegházhatású gázok kibocsátása, továbbá a hulladék mennyiségének csökkenése terén jelentős előrelépést hoztak.

A támogatásban részesülő ökoinnovációs projektek szer-teágazó területeket és tevékenységeket ölelnek fel az omega-3 zsírsavak algából történő előállításától kezdve a szennyezésmentes bőrgyártásig. A 2003-ban indított Intelligens Energia – Európa (IEE) program tovább segítette az energiahatékonyságot és megújuló energiára vonatkozó politikákat az EU-ban. Az IEE a megújuló energia, az energiahatékony építmények, az ipari és fogyasztói termékek, valamint a közlekedés terén nyújt támogatást. A 2013-ig tartó program az összes EU-tagállam, továbbá Norvégia,

(1) www.enworks.com

(2) http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_13_en.cfm

Izland, Lichtenstein és Macedónia (volt jugoszláv köztársaság) számára nyitott. A projektek támogatására összesen 730 millió eurós költségvetés áll rendelkezésre.

Intelligens specializáció

Az EU felismerte, hogy minden régióknak megvan a sajátos versenyelőnye, és hogy ezekre kell összpontosítani. Így a régiók egy részének már hagyománya van a fenntartható és erőforrás-hatékony technológiák fejlesztése terén.

Regionális és helyi vonatkozásban is jelentősen felértékelődött a fenntartható növekedés elősegítése. Először is, a régiók rendelkeznek tudással a helyi innovációs rendszerről, és rendelkeznek megfelelő kapacitással arra, hogy a helyi gazdasági szereplőket közös célok elérése érdekében mozgósítsák. Másodsorban tökéletes helyzetben vannak ahhoz, hogy átfogóan megismerjék a helyi természeti erőforrásokat és környezeti kihívásokat.

Abban egyetértés van, hogy nincs egy, mindenkire ráhúzható megoldás a fenntartható és intelligens fejlődésre vonatkozó stratégiák fejlesztésére és bevezetésére. Minden régióknak saját magának kell megragadnia a saját lehetőségeit, és segítségül hívni az EU regionális politikája által nyújtott támogatásokat.

Az intelligens specializációs stratégiának az a célja, hogy mindegyik régió meghatározza a kulcsfontosságú iparágakat, és ezekre összpontosítsa a kutatást, az innovációt és a beruházási stratégiákat. Az innovációs tevékenységek kiterjedhetnek az építkezés, a mobilitás, a tervezés, az energiagazdálkodás és az üzleti modellek területén alkalmazott korszerű kutatásokra és fejlesztésekre.

Ezeket a régiók egymáshoz képesti előnyei alapján határozzák meg, elősegítve ezzel a közpénzek hatékonyabb felhasználását. Ahhoz is hozzájárulhatnak, hogy az egyes régiók kevés kulcsfontosságú prioritásra koncentráljanak ahelyett, hogy a befektetéseket több területre és szektorra, kisebb intenzitással osztanák szét.

STÁJERORSZÁG – AUSZTRIA ZÖLDTECHNOLÓGIAI VÖLGYE

Ausztria ad otthont a világ egyik vezető zöldtechnológiai klaszterjének – az Eco World Styriának. Stájerországban már az 1970-es évek óta nagy a környezetvédelemmel foglalkozó cégek aránya.

A helyi vállalkozásokat támogató ügynökség segítségével egy a környezetbarát technológiát elősegítő laza hálózat alakult ki, amely 2005-re jól kiépült klaszterrá nőtte ki magát. Jelenleg közel 200 cég és kutatóközpont működik aktívan a klaszterben, ezek egytől-egyig a jövő környezettudatos mérnöki megoldásain munkálkodnak.

Az Eco World Styria a kutató–ipar–állam kooperációs modelljére koncentráva az ökoinnováció magasabb szintjét érte el. A klaszter a tagcégek számára vonzó szolgáltatások olyan körét nyújtja, mint például a marketingstratégiai támogatás, az innováció potenciáljának kiértékelése, kutatási és fejlesztési partner felkutatása, támogatási szolgáltatások és befektetők felkutatása.

A 2007 és 2012 közötti időszakban a klaszter fejlesztési projektjének költségvetése 888 800 eurót tett ki. A támogatás fele az ERFA-tól jött. A klaszter sikeressége az önffinanszírozás mértékét jelentősen emelte, ez jelenleg 40% körüli tehető. Ebbe beletartozik a klaszter tagsági díja, továbbá a projektekből és szolgáltatásokból származó bevétel is.

Az Eco World Styria és stratégiai partnerei fenntartható növekedést biztosítanak a klaszter teljes értékláncán keresztül megtalálható ügyfeleknek a biomassza, a napenergia, az anyagáramlás-gazdálkodás, továbbá a hulladék- és vízgazdálkodás terén.

Skócia intelligens specializációs stratégiájának például az az egyik prioritása, hogy kihasználják a gazdagon rendelkezésre álló természeti erőforrásokat, köztük a hullámenergiát mint megújuló energiát. Ez az iparág már most több mint 11 000 munkahelyet tart el Skóciában. Finnország nemrég döntött egy a tiszta technológiákat segítő kormányzati stratégia elfogadásáról (lásd a keretes cikket).

Fenntartható energia – Energiahatékonyság az építményekben

A következő támogatási időszakban minden régió köteles lesz az ERFA-támogatás jelentős részét megújuló energiába fektetni. Mindezek mellett, az új program esetében már nem lesz semmiféle megkötés az építmények energiahatékonyságának javítására fordított támogatások terén (jelenleg az ERFA 4%-ára van korlátozva).

FINNORSZÁG – ORSZÁGOS SZINTŰ SPECIALIZÁCIÓ A TISZTA TECHNOLÓGIÁRA

A tiszta technológia a világ egyik leggyorsabban növekvő szektorainak egyike. A globális piac mérete hozzávetőleg 1600 milliárd euró (a világ teljes GDP-jének 6%-a), évi 10%-os ütemű növekvéssel.

Finnországban 2011-ben több mint 2000 cég tevékenykedett a tiszta technológia szektorában. A forgalmuk (20,6 milliárd euró) a GDP 10,9%-át tette ki, amely az előző évhez képest 10,6%-kal volt magasabb. Finnország tiszta technológiai exportjának értéke közel 12 milliárd euró, amely a teljes finn export közel 20%-át teszi ki.

2012 februárjában a finn kormány azzal a céllal indította el a Tiszta Technológiai Stratégiai Programot (Strategic Program for Cleantech), hogy Finnország egyik gazdaságpolitikai prioritásává tegye a tiszta technológiát.

A program célja, hogy 2020-ig 40000 új munkahely létesüljön a finn tiszta technológiai szektorban, továbbá hogy 2018-ig megkétszereződjön a tiszta technológiával foglalkozó cégek forgalma, 20 milliárd euróról 40 milliárd euróra.

A finn tiszta technológiai szektor erősségei közé tartozik a környezetbarát energia előállítás, a termelés és építmények energiahatékonysága, az erőforrás-hatékony ipari folyamatok, a vízkezelés és a hulladékgazdálkodás, továbbá az újrahasznosítás. A Tiszta Energia program intézkedései közé sorolhatjuk a szén, a földgáz továbbá az importált elektromos áram használatának csökkentését és a szél-, nap-, és bioenergia használatának növelését, az energiafelhasználás hatékonyságának fokozását, új cégek létrehozását, továbbá a gépjárműállomány elektromos gépjárművekké történő átalakítását, valamint ösztönzők bevezetését.

A stratégia része a legjobb belső piac létrehozása a tiszta technológiával foglalkozó finn cégek számára, továbbá a cégek növekedésének elősegítése azok nemzetközivé tételével.

A program első két éve (2012-2013) során a tiszta technológiával foglalkozó cégek növekedését ösztönző működési környezet megteremtésén túlmenően a cél a környezetbarát energiának, az energiahatékonyságnak (infokommunikációs technológiával), továbbá a környezetbarát bányászatnak mint kísérleti szektoroknak az elősegítése volt. Az új, tiszta technológiai megoldások bevezetésének támogatását közbeszerzéssel fogják elősegíteni. Finnországban 2011-ben az ilyen közbeszerzések összértéke 32,5 milliárd euró volt. Az a cél, hogy 2013 végére a közbeszerzések legalább 1%-a, azaz 325 millió eurónyi összeg a hazai piaci referenciáit támogassa azoknak a tiszta technológiával foglalkozó cégeknek, amelyek külföldi piacra akarnak terjeszkedni.

A program célja, hogy 5-6 meghatározó tudásközpont létesüljön a tiszta technológia szektorában, különösen a tiszta energia és az energiahatékonyság területén. Mindezek mellett folyik annak vizsgálata, hogy lehetséges-e külön területekre, mint például a szélenergiára szakosodott tudásközpont létrehozása. A kormány jelenleg is támogatja azokat a KKV-kat, amelyek nemzetközi, különösképpen növekvő piacokra szeretnének kilépni, például Kínába, Indiába, Oroszországba és Brazíliába. A célkitűzés az, hogy 2018-ig 80 új céget segítsenek a nemzetközi piacokra történő belépésben.

Az üvegházhatású gázok kibocsátásnak 70-80 %-áért a városok felelősek, ezért különösen fontos, hogy a mobilitás, az energia- és a hulladékrendszerek területén fenntarthatóbb megoldásokat találjunk.

Számos város már most új megközelítések alkalmazásával kísérletezik, és a zöld stratégia éllavasai számára már tapasztalhatók a pozitív változások.

Az innováció alapuló, alacsony szén-dioxid-kibocsátású és erőforrás-hatékony gazdaságra történő áttérés sikerességét nagy mértékben a regionális és városi szintű döntések fogják meghatározni.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Az intelligens és fenntartható növekedés intelligens specializáció révén történő összekapcsolása:
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/green_growth/greengrowth.pdf

▶ AZ OPEN DAYS UNIVERSITY

MESTERKURZUS A KOHÉZIÓS POLITIKA HOSSZÚ TÁVÚ JÖVŐJÉRŐL

Az OPEN DAYS University fontos része a régiók és városok 11. európai hetének, amelyre októberben fog sor kerülni. Célja, hogy segítsen beépíteni a regionális és városfejlesztési kutatások új eredményeit a gondolkodásunkba.

Az OPEN DAYS University jegyében a műhelyfoglalkozások sorát rendezik meg, amelyek lehetőséget nyújtanak a tudósoknak, a gyakorlati szakemberek, az EU tisztviselőinek és más résztvevőknek az eszmecsere, valamint a regionális és területfejlesztés területén jelentkező új tudományos gondolatok vizsgálatára.

Az EU kohéziós politikájának és a kapcsolódó politikai területeknek számos ismert tudóst és kutatóját hívták meg, hogy előadást tartson, és részt vegyen a vezetett fórumokon, amelyek a 2013. évi OPEN DAYS harmadik tematikus prioritására koncentrálnak: ennek neve „Kihívások és megoldások”.

„A tudomány világának jelentős szerepe van a regionális politika fejlesztési folyamatában, különösképpen a területek jobb megértéséből, erősségeik és államigazgatási sajátosságaiak felismeréséből eredően” – vélekedett Eduarda Marques da Costa, a Lisszaboni Egyetem tanára. „A tudomány elősegíti az átfogó koncepcionális és módszertani vitákat, amelyek szerves részét alkotják a politikai célok kialakításának és megvalósításának. A tudósok alkalmazott kutatási módszereket dolgoznak ki a hatásvizsgálat és egyéb ex-ante értékelési vizsgálatok területén, és részt vesznek a 2014-2020 közötti időszakot érintő specifikus tematikus átalakítások kutatásában is.”

Mesterkurzus

Az OPEN DAYS University történetében első alkalommal egy mesterkurzus előkészületei zajlanak, a Regional Studies Association nevű, a regionális kutatásokkal foglalkozó szervezettel közösen. A mesterkurzus keretében különféle szemináriumokon fog részt venni 77, a regionális és városfejlesztési politika területével foglalkozó PhD-hallgató, illetve pályakezdő kutató. A résztvevők uniós tagállamokból és már országokból érkeznek.

A mesterkurzus első foglalkozása az EU kohéziós politikájának 2014-2020 közötti alakulására fog koncentrálni. A címe „Az EU kohéziós politikája: gazdasági összefüggések, közigazgatási kihívások és kilátások” lesz, felidézi a múltat, valamint a mostani reformokhoz vezető érvrendszert és összefüggéseket.

Az intervenciókkal kapcsolatban megvizsgálják a globális szinten zajló gazdasági és társadalmi változások politikai hatását, és megvitatják a következő témákat:

- ▶ Hol jelentkeznek az új lehetőségek a változó globális gazdaságban? Vannak új térbeli koncentrációs erők?
- ▶ Mi a különféle kormányzati és közigazgatási szintek szerepe a gazdasági élénkülés elérésében és az Európa 2020 stratégia megvalósulásában?
- ▶ Mi változott 2008 óta a terület, a tér és a politika területén, és mit jelent ez az EU kohéziós politikája szempontjából?

A mesterkurzus díszvendége lesz Eduarda Marques da Costa, a Lisszaboni Egyetem tanára, John Bachtler, a skóciai Strathclyde-i Egyetem Európai Politikai Kutatóközpontjának tanára, valamint Phil McCann, a hollandiai Groningeni Egyetem tanára.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/od_university.cfm

Eduarda Marques da Costa, a Lisszaboni Egyetem Földrajzi és Területi Tervezési intézetének professzora

Az elmúlt évtizedek folyamán az európai regionális politikának döntő szerepe volt a kohézió és a fejlődés előmozdításában egy egyre bővülő területen. A szakpolitikáknak a különböző országokban és régiókban megfigyelhető relevanciája és hatékonysága rávilágít arra, hogy milyen fontos a strukturált diagnózis és az integratív területi szemléletmód, amelyek az EU tájékozódásában is szempontként szerepelnek.

A kihívások napjainkban lényegileg mások. Rugalmas, többszintű és többdimenziós szemléletmódot követelnek meg. Ha például a ritkán lakott területeket vesszük szemügyre, észrevehetjük, hogy a problémák nem sokat változtak (köztük az elöregedés, illetve a közösségi szolgáltatások jelentős szerepe a foglalkoztatás és a konvergencia előmozdításában). A regionális fejlesztési elméletek és a regionális konvergenciapolitikák azonban változtak a területi szemléletmóddal összhangban, és választ keresnek az új kihívásokra és paradigmákra.

Ugyanez a logika a városias területekre is érvényes: bizonyos alapvető gyenge pontok továbbra is problémát képeznek, sőt akár súlyosbodhattak kis, a földhasználattal kapcsolatos kényszerek és a környezetvédelmi ellentmondások miatt. Ezeknek a problémáknak a jelentősége most még égetőbb a megnövekedett városokban, ha figyelembe vesszük a klímaváltozást, illetve az energia és a természeti erőforrások területén jelentkező új kihívásokat.

A 2020 utáni jövő regionális politikája is intenzív globális kihívásokkal szembesül, amelyek jelentős hatással lesznek a városokra és a kevésbé urbanizált területekre, és érintik az európai régiók társadalmi kohézióját. Ebben az összefüggésben a tudományos életnek le kell szűkítenie a kapcsolatát a politikaalkotási folyamattal, és nagyobb súlyt kell fektetnie az elméleti és módszertani vitákra az európai szakpolitikák területspecifikusságának javítása érdekében.

Henrik Halkier, a dániai Aalborgi Egyetem regionális és turisztikai tanszékének professzora

A politikaalkotás útfüggő jellegéből adódóan nyilvánvalóak a kockázatai annak, hogy ugyanazokat az intézkedéseket alkalmazzák az Európai Unió eltérő régióra, különös tekintettel azokra az EU-programokra, amelyeknek a dolgok természeténél fogva egy egységes szabályrendszernek kell megfelelniük. Ha a tudósok bemutatják a fejlesztési problémák helyfüggő jellegét, jelentős mértékben hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a politikai beavatkozások relevánsabbak, hatásosabbak és hatékonyabbak legyenek.

Több jó okból kifolyólag nagyobb figyelmet kap a politikai beavatkozások hatásának növelése, monitorozás és értékelés formájában. Ezeket az erőfeszítéseket korlátozza a fejlesztési folyamatok oksági összefüggéseinek elméleti kidolgozatlanlansága, és a politikaalkotók számára rendelkezésre álló adatok szűkössége. A tudomány azzal segíthet, hogy alaposabb elméleti magyarázatot ad a fejlesztési folyamatokra, és új módszereket dolgoz ki az állami intervenciók hatásának felmérésére.

A következő két alapproblémát figyelembe kell venni az európai regionális politika 2020 utáni, hosszú távú tervezésében:

- ▶ Az innováción belül egyre nagyobb jelentőségre tesz szert a különféle típusú ismeretek kombinálása, valamint a különféle társadalmi gyakorlatoknak a meglévő határokon átívelő egyesítése. A hagyományos kutatási-fejlesztési, laboratóriumi jellegű tevékenységeknek is megmarad természetesen a jelentőségük, de a szervezeteken belüli és azokat átfogó innováció átfogóbb problémáira is választ kell keresni, tekintettel a magáncégek és az állami intézmények szolgáltatásaira, valamint az elmaradott régiókra és területekre.
- ▶ El kell fogadni a cégek és a közintézmények régió kívüli kapcsolatainak jelentőségét, hogy a helyi cégek ahhoz kaphassanak támogatást, hogy a szakterület legjobb tudományos intézményével működjenek együtt, függetlenül attól, hogy az a saját régiójukban, országukban vagy földrészükön található-e.

▶ AZ ERFA A LAKHATÁSI SZEKTORBAN

A FINANSZÍROZÁS „KÉZZELFOGHATÓ ÉS POZITÍV” ELŐNYÖKET HOZOTT

ERFA-támogatásban részesülő lakhatási projektek az északországi Tallinnban (fentebb és alább).

A 2007-2013 közötti programidőszak ERFA-támogatással zajló lakhatásfejlesztési célú intervencióinak vizsgálata számos területen mutatott ki kedvező hatásokat. Az EU egész területét érintő komplex és eltérő természetű problémákra tekintettel a jövőbeli intézkedéseknek integrált szemléletmódra kell törekedniük, ehhez hatásos keretrendszert kell társítaniuk, és aktívabban be kell vonniuk a közigazgatási szervek minden szintjét.

Az Európai Unió immár több mint 20 éve támogatja különféle programok keretében a városok regenerációját és a városi környezetet. 2007 óta szerepelnek a lakhatási célú intervenciók az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) kifejezetten engedélyezett felhasználási területei között.

A 2007-2013 közötti időszakban a „városi dimenzió” valóban a kohéziós politika „fő csapásirányai” közé került, ennek következtében minden városi terület az EU strukturális és befektetési alapjainak potenciális kedvezményezettjévé vált.

Az Európai Parlament kezdeményezésére egy az egész unióra kiterjedő vizsgálatot ⁽¹⁾ végeztek annak kiderítésére, hogy miképpen használták fel az ERFA forrásait 2007-2013-as finanszírozási időszak első lakhatási projektjeinek egy részében, és annak megállapítására, hogy mi lehet az ERFA leghatékonyabb szerepe a jövőben.

(1) Az Európai Regionális Fejlesztési Alap által 2007 és 2013 között támogatott lakhatási célú beruházások, a lakhatás a fenntartható városregeneráción belül.

TALLINN, ÉSZTORSZÁG Energiatakarékosság szociális lakásokban

Tallinn szociális lakásállományának és gyermekotthonainak megújítására használta fel az ERFA támogatását. Összesen kilenc új, energiahatékony épület készül a város különböző pontjain. Ezek jobb lakókörnyezetet nyújtanak a lakóknak, és magasabb szintű szociális segítséget tesznek lehetővé az épületeken belül.

LA FORÊT, FRANCIAORSZÁG Küzdelem a fűtőanyag szűkössége ellen egy hátrányos helyzetű területen

Ez a projekt 446 szociális lakás rehabilitációjára terjed ki. A lakások nyolc, 1965 és 1970 között épült, nagy energiafogyasztású épületben található. A projekt célja, hogy a megküzdjön a fűtőanyag hiányával, és rehabilitálja egy hátrányos szociális helyzetű környéket. A lakásokat kis fogyasztásúvá alakítják, aminek köszönhetően javulni fog a lakók életminősége és biztonsága, és jobb lesz a környékről alkotott kép is.

Lakhatási problémák az Európai Unióban

EU-szerte komoly kihívást jelentenek a rossz minőségű, drágán fenntartható és kis energiahatékonyságú lakóépületek. Az ilyen problémák jellemzően mélyen gyökereznek és komplexek, ráadásul tagállamonként nagyon különbözőek.

A nyugat-európai városok lakhatási problémái gyakran magasépítésű lakótömbökben összpontosulnak, és a rossz anyagokból és a tervezési problémákból erednek. Az ebből fakadó gondok a városok szélén elhelyezkedő leromlott területeken vagy a hagyományos építésű városközpontokban koncentrálódnak.

Az EU-hoz 2004-ben csatlakozó „új tagállamok” 2007-től kezdve használhatták fel az ERFA forrásait a lakhatással kapcsolatos projektek finanszírozására. Ezeket az országokat hatalmas, a világháború után készült lakótelepek jellemzik, ez pedig komoly városi problémának minősül. A vizsgálat szerint mindenre kiterjedő beavatkozás híján sok ilyen lakótelep gyorsan leromlana, aminek hatására gettó alakulna ki a városi szegények számára, és nagy kereslet jelentkezne a külvárosi egycsaládos lakóházak iránt.

2009 óta az EU minden tagállama használhatja az ERFA forrásait az energiahatékonysággal vagy a megújuló energiával kapcsolatos beruházásokhoz.

Integrált megközelítés

A szakirodalom és a szakpolitikák áttekintésén túl tíz ERFA-támogatással kivitelezett lakhatási célú intervenciót is részletesen tanulmányoztak a vizsgálat részeként. Az elemzés kimutatta, hogy az ERFA integrált megközelítéssel kezelte a hátrányos helyzetű közösségek lakhatási, energia- és társadalmi-gazdasági szükségleteit.

Az ERFA lakhatási célú intervencióinak különösképpen az energiahatékonyság és az energiaszámlák csökkentése terén voltak kézzelfogható és pozitív hozadécai. Az érintettek szintén kedvezően vélekedtek a projektek egyéb kapcsolódó hatásairól, például a munkahelyteremtésről és az egészségi állapotról.

Nagyon kevés olyan projekt volt azonban, amelynek sikerült egyszerre kezelnie mindhárom problémát. Egy részük gyakorlatilag „egydimenziós” volt, csak az energia területén igyekezett fejlődést elérni; más projekteknek voltak bizonyos szociális elemei. A vizsgálat eredményei szerint a projektek hatékonyabbak, ha integrált reakcióként kezelik őket, és ha az országos szakpolitikák elősegítik az ERFA-konstrukciók más intervenciókkal való összekapcsolását. A helyi és a regionális politikai vezetés is fontos tényező lehet.

Fontos megjegyezni, hogy nem az ERFA az egyetlen olyan uniós finanszírozási forrás, amely lakhatási célokra használható fel. Az Európai Beruházási Bank (EBB) már egy ideje

hitelalapú lakhatási támogatást biztosít a lakhatás területén. Ez a pénzügyi támogatás városregeneráció céljára használható, amin belül fontos a szociális lakások területe.

Tanulságok

A vizsgálat fő tanulsága, hogy az ERFA által a lakhatás területén folyósított támogatás számos fronton hoz kedvező változást. A gyakorlatban többféle olyan szemléletmód létezik a lakhatási intervenciók területén, amely különféle valóságos, kézzelfogható hatást fejthet ki. Az energiahatékonysággal kapcsolatos intervenciók gyakran nagyon kedvezőek szociális szempontból, mert elősegítik az energiaszámlák csökkentését.

Az ERFA komoly eredményeket ért el a lakhatás és a megfizethető energia problémájának kezelésében. A projektek többsége közvetve vagy közvetlenül olyan pénzügyi segítséget nyújt a lakóknak, amely megkönnyíti számukra például új ablakok vagy tetőszigetelés beépítését.

Sokféle olyan probléma van, amely befolyásolja, hogy az ERFA lakhatási projektjei mennyiben tudják támogatni a hátrányosabb helyzetű közösségeket. A problémák arra utalnak, hogy sajátos intézkedéseket kell foganatosítani azért, hogy a legalacsonyabb jövedelmű háztartások számára is elérhetővé váljanak az ERFA által támogatott tevékenységek.

A lakhatás területe ugyan továbbra is az EU tagállamok saját hatáskörébe tartozik, az ERFA mégis fontos szerepet tölthet be a lakóépületek fenntarthatóságának előmozdításában, hozzájárulva ezzel az energiafogyasztás csökkentéséhez, a kis szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé való elmozduláshoz, valamint a szociális befogadás elősegítéséhez.

A lakhatással kapcsolatos intervenciók integrált szemléletmódot követelnek meg: egyszerre kell törekedniük a gazdasági, a társadalmi és a környezeti kihívások leküzdésére. Bár például egy energiahatékonysági beavatkozás elsődleges célja, hogy csökkentse az egyes épületek energiafelhasználását, mégis tanácsos a hátrányos helyzetű környezetek bizonyos más problémáit is figyelembe venni az energia dimenziójával egyidejűleg.

A tanulmány arra a következtetésre jut, hogy ezek az erőfeszítések sikeresebbek lehetnek a következő finanszírozási időszakban, ha a 2014-2020 közötti kohéziós politikát jogalkotási szempontból jellemző rugalmassághoz hatékony keretrendszer, előre tervezés, valamint a kormányzati és közigazgatási szintek teljes körű bevonása párosul.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/housing/2013_housing_study.pdf

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/studies/index_en.cfm

▶ EURÓPAI TERÜLETI EGYÜTTMŰKÖDÉSI CSOPORTOSULÁS

A 2006-BAN LÉTREHOZOTT JOGINTÉZMÉNY EGYÉRTELMŰSÍTÉSE ÉS EGYSZERŰSÍTÉSE

A jóváhagyás elnyerése után hét évvel módosítják az Európai területi együttműködési csoportosulás (EGTC) szabályait, egyértelműsítéssel és egyszerűsítéssel teszik még vonzóbbá a használatát.

Jan Olbrycht az Európai Parlament rapportőre 2006-ban a következőképpen igyekezett elmagyarázni, hogy mi az az EGTC: „Egy EGTC az egy EGTC!” Ám amiről úgy gondolták, hogy rugalmasságra ad módot a tagállamoknak, mostanra kiderült, hogy nem egyértelmű.

Az EU szabályozást megvalósító nemzeti szabályok átvételkor bizonyos tagállamok a meglévő jogi testületekbe asszimilálták az EGTC-t: Franciaországban a „syndicat mixte”-be, Németországban pedig a „Zweckverband”-ba (mindkettő köztestület), illetve valamilyen, a magánjog hatálya alá eső nonprofit társulásba stb. A módosított szabályozás továbbra is nyitva hagyja a választás lehetőségét annak tekintetében, hogy közjogi vagy magánjogi státuszt kapjon-e az EGTC. De mi a helyzet azzal a legalább 35 EGTC-vel, amely már működik⁽¹⁾ 19 tagállamra kiterjedően, több mint 650 helyi és regionális hatóságot és testületet foglal magában, és amely nagyjából 30 millió, határ menti régióban élő európai polgár életére van hatással.

Egy jogintézmény az országosnál alacsonyabb szintű hatóságok és testületek számára

A tagállamok és a központi hatóságok a szuverenitás elvén működhetnek együtt egymással. A regionális és helyi hatóságok vagy más köztestületek egy-egy tagállamon belül működhetnek együtt: a helyi hatóságok kialakíthatnak egy közös testületet a közösségi közlekedés, a hulladék, az energia, a víz, a kultúra stb. ügyének kezelésére. Az EGTC szabályozásának egyszerű a kiindulópontja: ha valamire az országosnál alacsonyabb szintű testületeknek általában joguk van az országukon belül, akkor arra jogosultnak kell lenniük a határokon átvélően

is az Európai Unión belül. Az ilyen együttműködésnek teljesen szokványosnak kellene lennie egy unióban, 20 évvel az egységes piac bevezetését követően. 1980-ban az Európa Tanács javaslatot tett az európai területek és hatóságok közötti transznacionális együttműködés konvenciójára⁽²⁾, de számos tagállam nem ratifikálta a vonatkozó konvenciót vagy három további protokollját, illetve két-három oldalú egyezményeket kötött a szomszédaival. Az EGTC szabályozás átdolgozásával, amelyet jelentős részében elfogadtak a közös törvényhozók, az ilyen együttműködés kifejezetten lehetségessé válik az EU külső határain kívül is: például Franciaország és Svájc között, távol elhelyezkedő régiók és szomszédai (harmadik országok, illetve tengerentúli országok és területek között), illetve Lengyelország, Litvánia és Kalinyingrad között.

Gyorsabb és egyszerűbb jóváhagyási mechanizmus

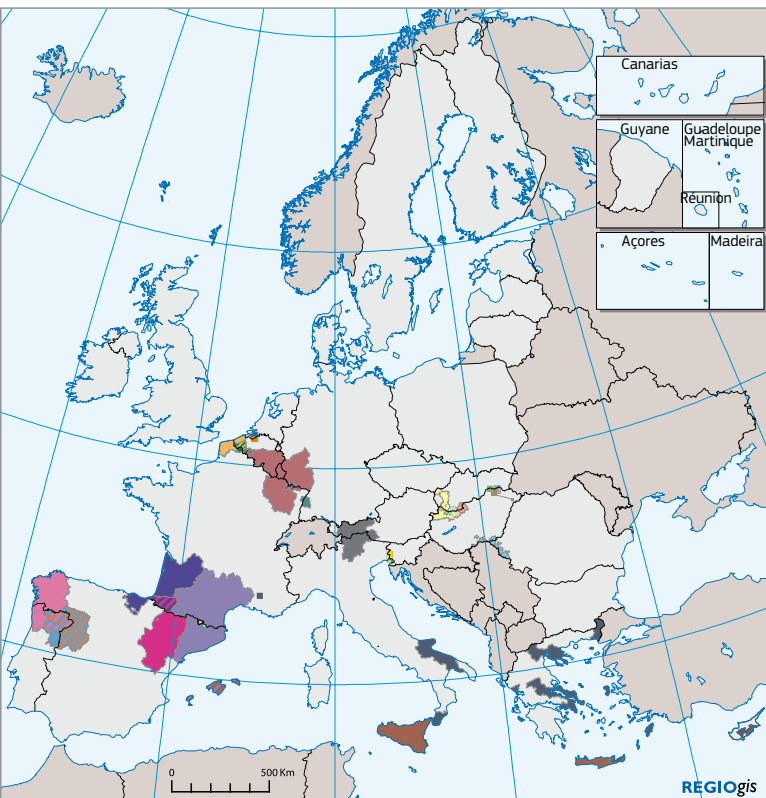
Egyes tagállamok mégis külpolitikának tekintik az ilyen együttműködést (legyen az akár az Európai Unión belüli is), és ragaszkodtak egy bonyolult jóváhagyási eljáráshoz. Ezzel messze túllépték azt a három hónapos határidőt, amely egy szervezet/testület EGTC-ben való részvételének, illetve a konvencióknak és a statútumoknak az engedélyezésére rendelkezésre áll. Az átdolgozás eredményeképpen hat hónapos lett ez az időszak, és ha egy tagállam nem küldi el indokokkal alátámasztott kifogásait, akkor a jóváhagyás hallgatólagosan megadottnak minősül. Ez azonban nem érvényes azokra a tagállamokra, ahol jogi testületként jegyzik be az EGTC-t.

Egy másik fontos egyértelműsítés a statútumokat érinti, más szóval a belső gyakorlati működési szabályokat lefektető dokumentumokat. A tagállamok korábban teljes egészében vizsgálhatták a statútumokat a konvencióval együtt. Mostantól csak azt jogosultak vizsgálni, hogy a statútumok összhangban vannak-e a konvencióval (az alapító okirattal). Egyszerűbb jóváhagyási folyamatot alakítottak ki bizonyos helyzetekre, ha egy már jóváhagyott konvenciót csak új tagok befogadása miatt módosítanak.

(1) 2013 júliusának elején a Régiók Bizottsága 37 már létező EGTC-ről tudott:

<https://portal.cor.europa.eu/egtc/en-US/Register/Pages/welcome.aspx>

(2) <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?CL=FRE&NT=106>

▶ Európai területi együttműködési csoportosulások

■ Lille-Kortrijk-Tournai	■ ZASNET
■ Ister-Granum	■ INTERREG Programme Grande Région
■ Galicia-Norte de Portugal	■ Eurodistrikt Saarmoselle/ Eurodistrict Saarmoselle
■ Amphictyony/ AMΦΙΚΤΥΟΝΙΑ / Anfizionia	■ Abaúj az Abaújban
■ UTTS	■ Pons Danubii
■ Karst Bodva	■ Bánát-Triplex Confinium
■ Duero-Douro	■ Linieland van Waas en Hulst
■ West-Vlaanderen/ Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale	■ Arrabona
■ ArchiMed	■ Euroregion Tiroł – Alto Adige – Trentino
■ Eurodistrict Strasbourg-Ortenau/ Eurodistrikts Strasbourg-Ortenau	■ Gorizia – Nova Gorica – ŠempeterVrtojba
■ Hôpital Transfrontalier de la Cerdagne/Hospital Transfrontarar de la Cerdanya	■ Espacio Portalet
■ Eurorégion Pyrénées-Méditerranée/ Eurorégion Pirineos-Mediterráneo/ Euroregió Pirineus Mediterrània	■ Pirineus-Cerdanya
	■ Rába-Duna-Vág
	■ Eurorégion Aquitaine-Euskadi

Az EGTC-k szélesebb hatóköre

Az átdolgozások világosabbá teszik, hogy az EGTC jogintézménye a területi együttműködés lehetővé tételét és elősegítését szolgálja, illetve konkrét területi együttműködési tevékenységek kivitelezésére ad módot elsősorban – de nem kizárólag – az Európai Területi Együttműködés célkitűzéseinek jegyében. A Régiók Bizottsága a következőképpen fogalmazott: „Az EGTC felkínálja annak lehetőségét, hogy különféle intézményi szinteket foglaljanak egy egységes együttműködő struktúrába, ezáltal a többszintű kormányzás új formái előtt nyit teret, aminek köszönhetően Európa regionális és helyi hatóságai hajtóerővé válhatnak az Európai Unió politikájának kialakításában és megvalósításában, ez pedig hozzájárul az európai közigazgatás nyitottabbá, demokratikusabbá, elszámoltathatóbbá, átláthatóbbá és nagyobb mértékben részvételi alapúvá tételéhez.”

Ez idáig csak egyetlen olyan EGTC-t alakítottak ki, amely irányító hatósága egy ETE-programnak (Grande Région – határmenti együttműködés Luxemburg körül). Egy részük hálózatokkal kapcsolatos, mások belső határok körüli kisebb-nagyobb területeket fed le. Ezek a területek közös stratégiát dolgoznak ki, majd különféle ETE-programok vagy más, együttműködést megkövetelő EU-programok egyes projektjeiben való jelentkezésre használják fel ezt a szervezetet (például Life+ vagy Erasmus – vállalkozóknak). A jövőben az EGTC-k egy-egy program egy részének megvalósítására is jogosultak, legyen az akár ETE, akár régióközi együttműködés a Befektetés a növekedés és a munkahelyek érdekében (Investment for Growth and Jobs (IGJ)) cél jegyében, vagy akár mindkettő (például egy integrált területi beruházás vagy egy közös akcióterv megvalósítása, amely a közigazgatás terén az ETE-től, az infrastrukturális és az emberi beruházások terén az IGJ-től kap támogatást).

Egyértelműbb megvalósítási szabályok

Az EGTC-k ezentúl kialakíthatnak és irányíthatnak infrastruktúrát és szolgáltatásokat. Ebben az összefüggésben az EGTC közgyűlése meghatározhatja egy gazdasági szempontból közérdekű infrastruktúra vagy szolgáltatás használati feltételeit, valamint a használói által fizetendő tarifákat és árakat. Az ezekre a tevékenységekre vonatkozó szabályokat a konvenció fogja felsorolni, így a használók számára átláthatóbbak lesznek a jogi viszonyok.

Az EGTC-k egy részének felállítását a személyzetükkel kapcsolatos jogi problémák késleltették, és egyes EGTC-ek saját személyzet nélkül hozták létre. A módosító szabályozáshoz csatolt közös nyilatkozat fogja tisztázni, hogy minek a kialakítására jogosultak az EGTC-k a konvenciójukban. A kiindulópont az EGTC saját választása. A konvencióban lefektetett választási lehetőségek alapján az EGTC személyzetének egyes tagjai továbbra is szabadon választhatnak a felkínált lehetőségek közül: magánjogi vagy közjogi státusz, amely alapvetően annak az országnak a jogszabályait jelenti, amelyben a munkatárs a munkáját végzi, függetlenül az EGTC bejegyzésének helyétől. Az EGTC fontosabb szerepet kap a teljes jogalkotási csomagban is, és konkrét rendelkezések szerepelnek a Common Provisions Regulations és az ETC Regulations jogszabályban is, támogatva ezt a jogintézményt, amely a következő programidőszakban fogja bizonyítani a hasznát és érettségét.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

INTERACT EGTC kézikönyv:

www.interact-eu.net/news_publications/new_egtc_handbook/174/1547

▶ A KÉPESSÉGEK BŐVÍTÉSE

A STRUKTURÁLIS ÉS A BEFEKTETÉSI ALAPOK TELJES KIHASZNÁLÁSÁHOZ SZÜKSÉGES KÉPESSÉGEK KIALAKÍTÁSA

Az Európai Unió strukturális és befektetési alapjai felhasználásának és hasznosításának egyik korlátját a tagállamok nemzeti és regionális hatóságainak szervezeti képességei jelentik. Az Európai Unió újabbban törekszik arra, hogy úgy bővítse a tagállamokban a képességeket, a kapacitásokat és a működési eszközöket, hogy többet lehessen befektetni a strukturális és befektetési alapokból, valamint javuljon a finanszírozás minősége.

„Láthatatlan” akadályai is vannak a strukturális és befektetési alapokban elérhető jelentős források hasznosításának: hiányoznak a szükséges képességek és eszközök a nemzeti és a regionális közigazgatás szintjén. Számos, az alapok gyakorlati alkalmazásával kapcsolatos probléma széles körben elismerten a tagállami és a regionális hatóságok irányítási képességének hiányából ered. A szervezettség, a hozzáértés és az elkötelezettség magas foka szükséges ahhoz, hogy jelentős pénzügyi forrásokat fektessenek be az európai régiókban. Ahhoz, hogy magasabb szintű legyen a strukturális és a befektetési alapok felhasználása, a megvalósítás során pedig alacsony szinten maradjanak a hibák, egy jól célzott erőfeszítéssel ki kell építeni a megfelelő képességeket.

Nagyfokú eltérések a teljesítményben

Európa-szerte nagyfokú eltérés észlelhető a strukturális és a befektetési alapok teljesítményében a felvételi képesség, a hatékonyság és az eredményesség terén. A gyakorlatban a teljesítményt a befektetések teljes életciklusának körülményeit figyelembe véve kell értékelni, kezdve a programok általános igazgatásától egészen a programok kialakításáig, a megvalósításig, az értékelésig/monitorozásig, valamint a pénzügyi irányításig és ellenőrzésig bezárólag. A megvalósulás életszakaszában tett minden lépés sikere három, egymással kölcsönösen összefüggésben lévő tényezőtől függ, nevezetesen a szervezeti struktúrától, az emberi erőforrásoktól és a rendszerektől/eszközöktől.

Testreszabott megoldások

A beruházási folyamatok útja a nemzeti és regionális közigazgatási szerveken keresztül vezet, és nincs olyan egységes

képlet, amely leírná ennek a folyamatnak a működését. A megközelítésnek ezért egyedinek, arányosnak, megfelelőnek és hatékonynak kell lennie. Nagyon sok jó példa létezik arra, hogy az irányítási struktúrák megerősítése, jó emberi erőforrás-stratégiák alkalmazása és hatékony eszközök kifejlesztése hogyan járul hozzá jelentősen a támogatások kezeléséhez. A Bizottság jelenleg is egy átfogó „leltárt” készít, hogy meghatározza az akadályozó tényezőket, illetve behatárolja azt, hogy ezek hol jelentkeznek a leggyakrabban. Ez segít majd országról országra feltérképezni, hogy hol találhatók és hogyan oldhatók meg a leggyakoribb problémák.

Johannes Hahn, az EU regionális politikáért felelős biztosa a következőket mondta: „Ahhoz, hogy hatékony lehessen a kohéziós politika, az intézményeknek megfelelő kapacitással kell rendelkezniük az uniós források megtervezésére és felhasználására, ezáltal ez a gazdasági élénkülés és növekedés kulcsa. A kohéziós politika nem vezet el a benne rejlő maximális lehetőségekhez a megfelelő forrásmenedzsment-szerkezet nélkül, amely a stabilitáson és folyamatosságon nyugszik, és a legtehetségesebb emberek működtetik a legmegfelelőbb eszközökkel és rendszerekkel. A megfelelő adminisztrációs kapacitások nélkül a felhasználási ráták alacsonyak, a hibaarányok magasak, és a beruházások általános hatásai kisebbek a kelleténél. A jelenlegi pénzügyi nehézségek idején senki sem fogadhatja el, hogy a közfinanszírozást ne a lehető leghatékonyabban használják fel arra, hogy lehetőséget nyújtson Európának és polgárainak a növekedéshez való visszatérésre, a foglalkoztatás bővítésére és a lehető legmagasabb életszínvonal újbóli elérésére.”

Az említett „leltározás” alapján elkezdődhet egy operatívabb jellegű munka a problémák kezelésére szolgáló eszközök és megoldások kifejlesztése érdekében.

Problematikus területek

A strukturális és befektetési alapok irányításához szükséges adminisztratív kapacitás számos kulcstényezőtől függ:

- ▶ a helyi „felépítményi szerkezet” (koordinációs mechanizmusok, költségvetési döntéshozatal stb.);
- ▶ emberi erőforrások (létszám és kompetenciaszint); és
- ▶ eljárások és eszközök.

A fenti három aspektus minden elemének megfelelően kell működnie az alapok hatékony megvalósításához.

Struktúra

Figyelemmel kell lenni arra, hogy az adminisztrációs szervezet alapvető felépítése megfeleljen az operatív programok számának. Egyértelműen el kell osztani a hatásköröket és a feladatokat kulcsfontosságú intézmények között. Más témákat is át kell gondolni, mint például a delegálás szintje, a monitoringbizottságok hatékonysága, az érdekeltekkel/nem kormányzati szervezetekkel való partnerség és így tovább.

Emberi erőforrások

A siker egyik legfontosabb tényezője a tapasztalt, képzett és motivált munkaerő megfelelő időben történő rendelkezésre állása. A folyamat megköveteli a pontos munkaköri leírásokat, a feladatkörök és a felelősség pontos meghatározását, valamint a szükséges létszám- és képzettségi szintek pontos becslését. Az adminisztrációs rendszeren belüli feltételeknek kedvezőnek kell lenniük ahhoz, hogy ilyen szakembereket toborozzanak, és meg is tartsák őket. Az emberierőforrás-menedzsment terén a lehető legkisebb politikai beavatkozásnak kell érvényesülnie.

Rendszerek és eszközök

Megfelelő mértékben kell rendelkezésre állniuk a munkát segítő eszközöknek ahhoz, hogy a rendszer működtetésének hatékonysága növekedjen. Ez olyan területeket foglal magában, mint például a módszerek dokumentálása, iránymutatások, kézikönyvek, rendszerek, eljárások, formanyomtatványok stb. Az ilyen rendszerek és eszközök segítik az egyes emberek fejében meglévő ismeretek átalakítását explicit tudássá, ez pedig azután megosztható a szervezetek között. Törekedni kell a szervezetek sérülékenységének minimalizálására – például egy kulcsember távozásának esetére –, csökkentve ezzel a működési zavarok kockázatát, és növelve az általános hatékonyságot.

Horizontális eszközök

Sok tagállam tapasztalja ugyanazokat a problémákat, így fontos, hogy közös, „horizontális” eszközök álljanak mindenkinek a rendelkezésére. Ezek az eszközök olyan közös nehézségekre fókuszálhatnak, mint a közbeszerzés-menedzsment, a korrupció, a projektfejlesztési kapacitás az alacsonyabb szintű közigazgatás területén stb. Lehetnek közöttük országspecifikus eszközök is, amelyekkel a tagállamok saját szükségleteiket kezelhetik.

A követendő példa „lemásolása”

Az egyik számításba jövő elképzelés az „ikerképzés” rendszere, vagyis egy olyan rendszeré, amelynek révén a tagállamok hozzáférhetnek olyan más országok gyakorló szakembereinek tudásához, ahol a rendszerek és/vagy eszközök fejlettebbek vagy jobban kidolgozottak. A Bizottság koncepciója a pozitív üzenetek megosztásán alapul, és a tagállamok számára lehetővé teszi, hogy a kialakult bevált gyakorlatot a jelenleginél nagyobb mértékben osszák meg egymással, és erre bátorítja is őket. Ebben a folyamatban a Bizottság katalizátor szerepét igyekszik betölteni – azáltal, hogy összegyűjti a bevált gyakorlat elemeit, és mások számára könnyen elérhetővé teszi őket. A végső cél a források magasabb szintű felhasználásának elérése és a hibák hányadának csökkentése. Ennek egyik kulcsfontosságú tényezője az adminisztráció szintjén fennálló szűk keresztmetszetek kiiktatása.

Kompetencia-központ

Ezen célkitűzés elérésének segítésére a Bizottság egy speciális egységet állított fel: az „Adminisztratív kapacitás kompetencia-központját”. Ennek munkaprogramja két rövid távú célkitűzést tartalmaz:

- ▶ leltár felvétele, amely összeállítja az országok helyzetdossziéit, és felszínre hozza a közös problémákat; és
- ▶ iránymutatás nyújtása a nemzeti közigazgatási rendszerek számára a 2014 és 2020 közötti adminisztratív kapacitásra és a technikai segítség használatára vonatkozó egyeztetésekhez.

Ez hosszú távú célkitűzéseket foglal magában az eszközrendszer fejlesztésére, az egyes tagállamok és régiók testreszabott támogatására, valamint a „rendszer szintű megoldások” megosztására, amelyek minden tagország és régió számára rendelkezésre fognak állni.

A 2013. évi Open Days során egy műhelyfoglalkozás ezeket a témákat fogja tárgyalni „Az uniós forrás-menedzsment titkai- avagy a közigazgatási kapacitás, mint az európai strukturális és befektetési alapok célravezető és hatékony alkalmazásának egyik kulcsösszetevője” című téma keretében.

▶ KÍNA, JAPÁN ÉS AZ EU

EGYMÁSTÓL TANULVA
A REGIONÁLIS ÉS
VÁROSFEJLESZTÉSI ÜGYEK BEN

A tienszini kikötő (Kína)

Kína, Japán és az Európai Unió számos közös kihívással küzd a fenntartható regionális és városfejlesztés területén. A Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság számos akciót kezdeményezett 2009-ben az Európai Parlament támogatásával a regionális és helyi együttműködés erősítésének, valamint a kölcsönös ismeretátadás elősegítésének szándékával, bevonva Kína és Japán (valamint az EU más stratégiai partnerei) magas rangú tisztségviselőit. Sor került információcserére és a bevált gyakorlat megosztására, továbbá szemináriumokat és műhelyfoglalkozásokat tartottak a politika témáiban.

Kína–EU regionális párbeszéd

2006-ban az Európai Bizottság és a Kínai Nemzeti Fejlesztési és Reformbizottság magas szintű megbeszélésekből és együttműködési tevékenységekből álló programot indított a regionális politikában történő együttműködésre vonatkozó egyetértési megállapodás aláírását követően. Ez felváltva Kína és Európa területén megrendezett tanulmányutakat, látogatásokat, oktatásokat, szemináriumokat és műhelyfoglalkozásokat jelentett, célja a tanulás, az információ- és tapasztalatcsere előmozdítása volt a regionális politika terén.

A városfejlesztés területén az európai és a kínai városok egyaránt kettős kihívással állnak szemben: hogyan javítsák a versenyképességet, miközben a szociális és a környezeti elvárásoknak is megfelelnek. 2011-ben Kína átlépett egy jelképes határt: városai addig növekedtek, hogy lakóik száma meghaladja az ország teljes lakosságának felét.

Kihasznlva a nyolcadik magas szintű EU–Kína szeminárium alkalmát, amelyre Brüsszelben fog sor kerülni a városok és régiók Open Days 2013 rendezvénye alatt, a két oldal olyan kulcskérdéseket feszeget a városfejlesztés terén, mint a városlakók életkörülményeinek javítása, a helyi infrastruktúra fejlesztése az energia, a közlekedés és a kommunikáció terén. Speciális ülések során áttekintik majd a bevált gyakorlatot és az EU és Kína régiói közötti együttműködés lehetőségeit, a jobban integrált városi-vidéki területfejlesztés elősegítése, valamint a regionális innovációs rendszerek támogatása terén.

Mint az előző szemináriumok esetében is, a rendezvény alkalmat ad a résztvevőknek arra, hogy véleményt cseréljenek a regionális politikával kapcsolatos konkrét tapasztalataikról. Ez a napirend az előző, 2012 decemberében Kínában, Kuangtung tartomány Kanton városában megrendezett magas szintű regionális politikai szeminárium által megfogalmazott következtetéseket veszi sorra.

A kétnapos esemény Kanton városában összehozta az Európai Bizottság és a kiválasztott európai régiók magas rangú előadóit a hasonló, a nemzeti kormánytól, illetve a vezető tartományi hatóságoktól (Kuangtung, Hunan, Szecsuan és Kujcsou) érkező kínai előadókkal. A résztvevők köre kiterjedt a regionális közigazgatás számos magas rangú vezetőjére, valamint számos város fejlesztési és reformirodájának képviselőire.

Több mint 90 fő vett részt Kínából és Európából az üléseken, amelyek a fenntartható városfejlődésre és a városi-vidéki kapcsolatokra koncentráltak.

Kapunyitás Európában

2010-ben az Európai Bizottság elindította a CETREGIO nevű, a regionális politikára vonatkozó kínai–európai oktatássorozatot. A program célja az európai és kínai régiók közötti kapcsolatot erősítése, amely továbbfejlődhet – beleértve a kétoldalú alapokon szerveződő kereskedelmi kapcsolatok fontos területét is.

A képzésnek része volt egy-egy kéthetes tájékoztató legalább három uniós tagállamban, szemináriumokkal, előadásokkal és a követendő példákat bemutató helyszíni látogatásokkal a kiválasztott fő témákban. 2010 óta mind a 31 tartományi szintű kínai régió több mint 120 döntéshozója osztotta meg tapasztalatait és keresett fel követendő példát mutató helyeket az Európai Unió 12 tagállamának 40 régiójában, amelyeket a földrajzi sokszínűség bemutatása érdekében választottak ki.

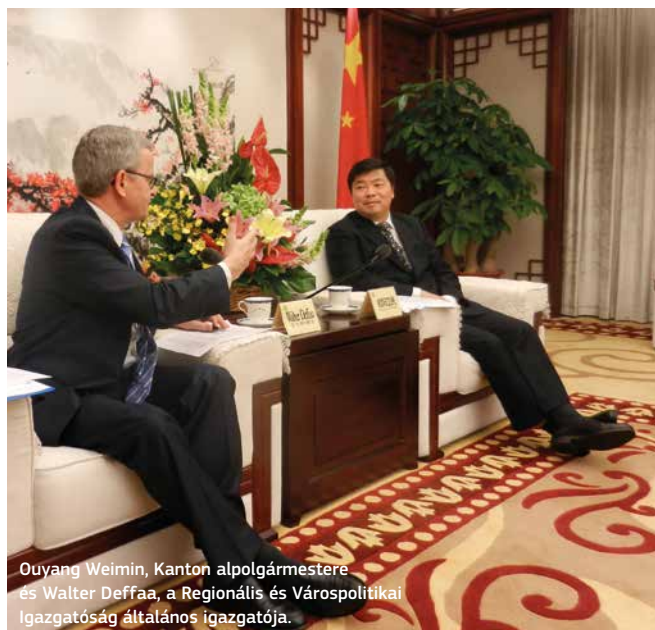
A kínai delegáltak főként az adott tématerület vezető szakértői, akik a kínai regionális fejlődés mérhetetlen sokszínűségét képviselik. A CETREGIO a kínai regionális szakemberek számára referenciául szolgál saját regionális fejlesztési politikájuk felállításakor.

EU–Japán programcsere

2012. óta az EU és a japán városok a tapasztalatcsere és a városfejlesztés témájában kialakult követendő példák bemutatásának decentralizált folyamatát kezdeményezték.

A fenntartható városfejlesztés terén Japán és az EU számos közös kihívással küzd, és a program révén a résztvevők tapasztalatot cserélnek olyan témákban, mint a „kompakt város”, a fenntartható fejlődés és a nagyvárosok versenyképessége.

2012 májusában városfejlesztési szemináriumot szerveztek Tokióban, amelynek két szervezője a japán Földügyi, Infrastrukturális, Közlekedési és Turisztikai Minisztérium, valamint az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatósága volt. Ez összehozott számos szakértőt, köztük európai részről Lipcse, Stockholm és Torino, japán részről Kanazawa, Kitakjúsú és Kumamoto vezető képviselőit.

Ouyang Weimin, Kanton alpolgármestere és Walter Deffaa, a Regionális és Várospolitikai Igazgatóság általános igazgatója.

A Tokióban szervezett szeminárium mind a képviselt japán és európai városok különös érdeklődésére számot tartó témákra összpontosított: városi regeneráció és városi közlekedés (Lipcse, Németország), alacsony széndioxid-kibocsátású városok (Stockholm, Svédország) és támogatás a kulturális és kreatív iparág mint a városfejlesztés motorja számára (Torino, Olaszország). Mindkét oldalon az a szándék, hogy ezek az illetékes japán minisztérium és az EU által szponzorált kapcsolatépítő találkozók elindítsák a tapasztalatcsere és a követendő példák átadásának egy decentralizált folyamatát a következő évek során a városfejlesztési témában érintett városok között.

Ennek folytatásaként a 2013. évi brüsszeli Open Days során egy műhelyfoglalkozást rendeznek meg a „Városfejlesztés nemzetközi összefüggésben: az EU–Japán programcsere a fenntartható városfejlesztésről” címmel.

Ezek a példák visszaigazolják a növekvő érdeklődést a régiókban és az Európai Unió kívüli városokban a regionális és városfejlesztési politika területén történő együttműködés témája iránt. Mind az Európai Parlament, mind a Régiók Bizottsága élénk érdeklődést mutat ebben a tárgykörben, valamint a Bizottsággal való együttműködés terén is annak érdekében, hogy globális szinten elősegítsék a decentralizált együttműködést.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/international/index_en.cfm

▶ MAKROREGIONÁLIS MEGKÖZELÍTÉS

A DUNAI ÉS A BALTI-TENGERI RÉGIÓRA VONATKOZÓ
STRATÉGIA MEGMUTATJA AZ ELŐNYEIT

A Bulgária és Románia közötti Vidin–Calafat-híd

A Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság 2009 óta új megközelítést alkalmaz a több régiót érintő problémák megoldására. A balti-tengeri régióban, majd ezt követően a Duna mentén egy új „makroregionális stratégiát” alkalmaztak. Az Európai Bizottság által újonnan kiadott első állapotjelentés kiemeli, hogy az új makroregionális megközelítés több száz új projektet hozott létre, továbbá segített abban, hogy az érintett régiókban a kiemelt fontosságú területeken közös politikai célkitűzéseket határozzanak meg. Más régiókra új tervek készülnek.

Az EU több mint 20 uniós és nem uniós országot fölelő Duna menti stratégiája, illetve balti-tengeri stratégiája egyedülálló együttműködési formát teremtett meg, amely azon az elgondoláson alapul, hogy az egyes régiók előtt álló közös – környezetvédelmi, gazdasági vagy akár biztonsági – kihívásokat együtt lehet a legjobban kezelni, és a rendelkezésre álló finanszírozási források leghatékonyabb felhasználása érdekében ésszerűen közösen tervezni.

Eredetileg a Balti-tenger környezeti állapotának romlása miatt vált szükségessé, hogy az adott régiót érintő kihívásokra és lehetőségekre közös makroregionális választ adjanak. Ez az EU balti-tengeri régióra vonatkozó stratégiájának (EU Strategy for the Baltic Sea Region-EUSBSR) kidolgozását eredményezte, amelyet 2009-ben fogadtak el. Az EU Duna Régió Stratégiáját (DRS) 2011 júniusában fogadták el.

Ez a két stratégia többoldalú viszonyrendszerbe helyezte az egyes kérdéseket, és ezt az uniós jelenlegi határain túlra is kiterjesztette, hogy egyenlő félként lehessen együttműködni a szomszédos országokkal. Az elképzelés nemcsak azt a célt szolgálta, hogy a résztvevők átlépjék a nemzeti határokat, hanem azt is, hogy legyőzzék a korlátaikat, és így sokkal inkább stratégiai szinten és kreatívan gondolkodjanak a rendelkezésre álló lehetőségekről.

A megközelítés egy integrált keretrendszert alkot, amely összehozza az adott földrajzi terület tagállamait és uniós kívüli országait annak érdekében, hogy a közös kihívásokra választ adjanak. A makroregionális stratégia kiemelt célja, hogy új projekteket és kezdeményezéseket mozgósítson. A megközelítés továbbá számos potenciális előnnyel szolgál a gazdasági, társadalmi és területi kohézióval kapcsolatos megerősített együttműködés terén.

Az EU balti-tengeri régióra vonatkozó stratégiája (EUSBSR)

A nyolc uniós tagállamból (Dánia, Észtország, Finnország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Németország és Svédország) álló balti-tengeri régió számos közös kihívással néz szembe, amelyre a stratégia közösen elfogadott akcióterve is hivatkozik.

Ez több kiemelt területet tartalmaz, mindegyiket konkrét kiemelt projektek, valamint jól megfogalmazott célok és indikátorok kísérik. A stratégia segít mobilizálni minden ehhez

kapcsolódó uniós forrást és szakpolitikát, továbbá segít koordinálni az Európai Unió, az uniós tagországok, a régiók, a pánbalti szervezetek, a finanszírozó intézmények és a civil szervezetek tevékenységét, elősegítve ezzel a balti-tengeri régió kiegyensúlyozottabb fejlődését. A stratégia továbbá szorgalmazza az együttműködést a szomszédos országokkal, beleértve ebbe Oroszországot és Norvégiát is.

A projektek három fő célkitűzést fednek le: „Mentsük meg a tengert”, „Kössük össze a régiót”, és „Növeljük a gazdaságot”. A programba tartozó kiemelt projektek a következők:

- ▶ A **Baltic Deal** együttműködik a gazdálkodókkal a farmokról kikerülő tápanyaghulladék csökkentése, valamint a termelés és versenyképesség fenntartása érdekében.
- ▶ A **hatékony, biztonságos és fenntartható tengeri közlekedés (EfficienSea)** az e-navigáció kísérleti régiójává teszi a balti-tengeri régiót az e-navigációs infrastruktúrák és szolgáltatások kidolgozása és tesztelése, illetve a bevált gyakorlatok széles körű terjesztése által.
- ▶ A **Baltic Manure** célja, hogy a trágya környezetvédelmi probléma helyett vállalati innovációs lehetőséggé váljon. A projekt keretében megújuló energiát és szerves trágyát állítanak elő.
- ▶ A **BSR Stars** a transznacionális kutatói és innovációs kapcsolatokon keresztül lendületet ad a regionális versenyképességnek és növekedésnek, kezeli például az egészségügy, az energia és a fenntartható közlekedés terén felmerülő közös kihívásokat.

Az EU Duna Régió Stratégiája (DRS)

A Duna régióra vonatkozó uniós stratégia kilenc uniós tagállamra (Ausztria, Bulgária, Csehország, Horvátország, Magyarország, Németország, Románia, Szlovákia és Szlovénia) és öt nem uniós országra (Bosznia-Hercegovina, Moldova, Montenegró, Szerbia és Ukrajna) terjed ki.

A Duna-medence fontosságát az EU számára nem lehet alábecsülni. A medencében az EU kohéziós politikáján keresztül megvalósuló beruházások és politikai célok 20 millió polgár megélhetésére vannak hatással. Ezek megfelelően célzott politikai célkitűzések a régió gazdasági, szállítási és szocioökonómiai igényeinek kielégítése érdekében.

Az EU Duna Régió Stratégiája négy fő pilléren nyugszik: „A régió összekötése”, „Környezetvédelem”, „Virágzó gazdaság kialakítása” és „A régió megerősítése”.

Íme néhány kulcsfontosságú projekt:

- ▶ A Bulgária és Románia **közötti Vidin–Calafat-híd** befejezése, amely létfontosságú kapcsolatot jelent a transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T) egyik kiemelt útvonalán. Ez csupán a második híd a határ 630 km hosszúságú folyószakaszán.
- ▶ A **Dunai hajóroncsok kiemelése** nevű projekt a hajóroncsoknak a Dunából, a Szávából és a Tiszából történő kiemelésére irányul Szerbia, Románia és Bulgária területén, ezáltal javítva a hajózási és ökológiai feltételeket.

ÚTON AZ EU ADRIAI- ÉS JÓN-TENGERI RÉGIÓRA VONATKOZÓ STRATÉGIÁJA FELÉ (EUSAIR)

2012. december 14-én az Európai Tanácsnál uniós állam- és kormányfők arra hívták fel az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy új, az adriai- és jón-tengeri régiót érintő makro-regionális stratégiára még 2014 vége előtt.

Az EUSAIR, amely a Bizottság által 2012-ben elfogadott adriai- és jón-tengeri tengerhajózási stratégiára épül, nyolc országra terjed ki: négy uniós tagállamra (Horvátország, Görögország, Olaszország és Szlovénia) valamint négy nem uniós országra (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Montenegró és Szerbia). Ez a stratégia elő fogja segíteni a régió gazdasági és társadalmi felvirágoztatását vonzerejének, versenyképességének és összeköttetéseinek javítása által. Az EUSAIR figyelembe veszi majd az adriai- és jón-tengeri kezdeményezés által már elvégzett munkát, amely már 2000-ben összefogta néhány közös cél érdekében a régió ugyanezen országait.

Az Európai Unió Tanácsának görög elnöksége alatt, 2014. február 6-7. között egy nagyszabású rendezvényre fog sor kerülni Athénban, ahol az érdekeltekkel a stratégia pil-léireiről folytatott intenzív konzultációk eredményeit fogják bemutatni. A cél egy olyan koncentrált stratégia létrehozása pragmatikus, reális és mérhető közös célkitűzésekkel, amely erősíti fogja a régióban a komplementaritást, a koherenciát és az együttműködést. Ennek hivatalos elfogadása 2014 második félévében, az Európai Unió Tanácsának olasz elnöksége alatt várható.

Az EUSAIR végrehajtását segíti majd a transznacionális együttműködési program, amely a stratégia által érintett országokban minden szinten támogatni fogja az együttműködést.

- ▶ A **Duna régió üzleti fórum** több mint 300 KKV számára teremt fontos hálózatépítési platformot. Ösztönzi a vállalkozások közötti közvetlen találkozókat és támogatja a kapcsolatokat az olyan tudásszolgáltatókkal, mint például a kutatóintézetek és az egyetemek.
- ▶ Megkezdődött a Dunai Kutatási és Innovációs Alap **létrehozására irányuló munka**, összevonva a nemzeti és regionális alapokat, a balti-tengeri régió BONUS programjának tapasztalataira építve.
- ▶ A **Dunai árvízi kockázat** nevű projekt nyolc Duna menti ország 19 intézménye között segíti elő az együttműködést, az adatbázisok megosztását, valamint az árvízterképek készítését. Az Európai árvíz-előrejelző rendszer (EFAS) kiegészítő munkát folytat.

„Amennyiben azonban tartós sikert szeretnénk biztosítani, a makroregionális megközelítést a kormányzati és regionális szintű szakpolitikai tervek középpontjába kell helyezni.”

Johannes Hahn – A regionális politikáért felelős uniós biztos

Költségsemlegesség

A balti és a dunai makroregionális stratégia működéséhez nem fűződik pótlólagos, új forrás, új intézmény vagy új jogszabály. Ennek eléréséhez nagyobb koherenciára volt szükség a források, a struktúrák és a politikák között. A stratégiák végrehajtásához jól működő struktúrákat kellett kialakítani a nagy prioritású területeken. Ezek kiválasztása egy alulról felfelé építkező konzultációs folyamatban történt, ebben a résztvevő országok, régiók és szervezetek politikai vezetői vettek részt, moderátorként pedig a Bizottság segítette az egyeztetést.

A balti-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégia (EUSBSR) és a Duna Régió Stratégia (EUSDR) végrehajtási jelentése kiemeli, hogy a makroregionális stratégiák segítettek új projektek kidolgozásában, illetve lendületet adtak a már meglévő transznacionális projekteknek. A balti-tengeri régió kiemelt projektjeinek a száma önmagában meghaladja a 100-at, és ezeket számos más kapcsolódó projekt kíséri. A Duna Régió Stratégia (EUSDR) esetében több mint 400 projektre érkezett javaslat összesen 49 milliárd euró értékben, ezek közül 150 már a végrehajtási szakaszban van.

A makroregionális stratégiák regionális építőelemeket hoznak létre az egész unióra kiterjedő politika számára, és segítenek kialakítani azokat a nemzeti megközelítéseket, amelyek még koherensebbé teszik az uniós szintű végrehajtást. A makroregionális munka hatással volt többek között például az integrált tengerpolitikára, a transzeurópai közlekedési hálózatra (TEN-T), a transzeurópai energiahálózatra (TEN-E) és a polgári védelmi együttműködésre.

Jobb ár-érték arány

A szűkös költségkeretek idején fontos, hogy hatékonyabban használjuk fel a pénzt, a makroregionális megközelítés pedig bizonyítottan képes segítséget nyújtani az uniós programok összehangolásához, a fontos közös célok érdekében történő együttműködéshez.

Sveti Stefan sziget, Montenegró

További uniós források hiányában a projekt vezetői kénytelenek aktívabban keresni külső forrásokat. Ez ösztönözte a dunai finanszírozási párbeszédet, amely segít összehozni a projektötleteket és a finanszírozási lehetőségeket, valamint kapcsolatot teremt a projektgazdák és a bankok, a nemzetközi pénzügyi szervezetek és finanszírozási programok között. Ez is hozzájárult az EUSBSR Seed Money Facility nevű intézménynek kialakításához, amely induló forrásokat nyújt a projektötletek kidolgozásához, hitelek és támogatások formájában.

A makroregionális stratégiára is úgy tekintenek, mint ami elősegíti a források összevonását. Ez javítja a makrorégiókban az induló/korai és a kockázati tőkeforrások létrehozásának lehetőségeit, mert kevés országban éri el az üzleti tevékenység azt a mértéket, hogy ilyen speciális finanszírozási forrásokat alakítsanak ki és tartsanak fenn, a makrorégió révén pedig esetleg elérhető az ehhez szükséges kritikus tömeg.

A magánszektor is bevonták, vagy a Balti Fejlesztési Fórumban való részvétel útján, vagy olyan állami-magán projektek révén, mint például a hajóroncsok kiemelése a Dunából, a Szávából és a Tiszából.

A tagállamok is mozgósították az erőforrásaikat a magasabb szintű prioritások érdekében, valamint a kezdeményezések makroregionális stratégiák keretében történő megvalósítása érdekében.

Szorosabb együttműködés a szomszédos országokkal

A két stratégia segít a szomszédos országokkal történő együttműködés megerősítésében is. Az EUSBSR-ben Oroszország, annak ellenére, hogy nem része magának a stratégiának, jó néhány közös projekthez adta hozzájárulását. Norvégia és Izland is aktívan kiveszik a részüket, főleg a logisztikai és a szociális problémák terén.

Ventspils, Lettország

A Baltic Deal projekt a régió gazdálkodóival működik együtt.

Az EUSDR-ben, ahol néhány jelenleg nem uniós ország jelölt lehet a későbbi uniós csatlakozásra, a stratégia egyrészt értékes tapasztalatot nyújt, másrészt platformként és lehetőségként szolgál arra, hogy a közös tevékenységek részeként tapasztalatokat szerezzenek az uniós szakpolitikákról és folyamatokról.

Eredmények és következtetések

A jelentés kapcsán Johannes Hahn uniós biztos így nyilatkozott: „A tanulmányból egyértelműen kitűnik a makroregionális stratégiáink értéke. A fokozott együttműködés a dunai és a balti-tengeri régióban szó szerint új projektek és hálózatok százainak létrejöttét eredményezte az olyan területeken, mint például a közlekedés, az energiaellátás, a biztonság és a szervezett bűnözés ellen való küzdelem. Mindezen felül a résztvevők visszajelzései arról tanúskodnak, hogy az együttműködés – a harmadik országok vonatkozásában is – jelentős mértékben megerősödött.”

„Amennyiben azonban tartós sikert szeretnénk biztosítani, a makroregionális megközelítést a kormányzati és regionális szintű szakpolitikai tervek – különösen a következő pénzügyi időszakra vonatkozó új projektek és programok – középpontjába kell helyezni, és megfelelő forrásokat kell elkülöníteni erre a célra.”

Ugyanakkor a jelentés emlékezteti a kormányokat, hogy szükség van a politikai elkötelezettségre, illetve arra, hogy a stratégiákat valamennyi vonatkozó szakpolitikában prioritásként kezeljék, ami biztosítja a stratégiák beágyazódását az európai strukturális és beruházási alapok jövőbeli programjaiba csakúgy, mint más kapcsolódó uniós, regionális és nemzeti szintű politikai keretekbe. Hangsúlyozza továbbá, milyen nagy jelentőségűek az adminisztratív erőforrások a kitűzött célok elérése szempontjából.

„Szükség van egy átfogó, a miniszterelnök hivatalának szintjéről irányított stratégiára, amely átível a környezeten, a kis- és középvállalkozásokon, a turizmuson, a kultúrán, a közlekedésen

stb. Ezt keresztfejlesztési stratégiaként kell megszervezni, amely különböző minisztériumokat és civil szervezeteket foglal magában, továbbá szüksége van a megfelelő erőforrásokra és személyzetre. Maguktól a régióktól is erősebb vezetést vár el.”

Az elmúlt két év során más régiókat is megvitattak, ideértve az Európai Parlamentnek a makroregionális stratégia Alpokban történő megvalósíthatóságáról szóló egyik közelmúltbeli határozatát. Az Európai Tanács és a tagállamok felkérték a Bizottságot, hogy 2014 végéig terjessze elő az adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó európai uniós stratégiáját (EUSAIR).

Johannes Hahn nyomatékosította, hogy az új kezdeményezéseknek uniós szintű, konkrét hozzáadott értéket kell felmutatniuk, és éppen ezért kizárólag a jobb és magas szintű együttműködést célzó egyértelmű igények kezelésére kell új kezdeményezéseket indítani. Ez a makrorégiók számára stratégiai fontosságú és korlátozott számú jól meghatározott célkitűzéssé alakítható, megfelelő, a haladás mérésére szolgáló indikátorokkal.

„A stratégia csak akkor lesz sikeres, ha olyan konkrét projekteket tudunk megvalósítani, amelyek hozzájárulnak a régió céljaihoz. És ezeknek a céloknak az elérésekor látnunk kell a regionális koordináció által hozzáadott értéket” – fejezte be a biztos.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

www.ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/macro_region_strategy/index_en.cfm

A Duna régióra vonatkozó uniós stratégia:
www.danube-region.eu

Az EU balti-tengeri régióra vonatkozó stratégiája:
www.balticsea-region-strategy.eu

Az EU adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiája:
www.ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/index_en.cfm

Adriai-jón-tengeri kezdeményezés:
www.faic.eu/index_en.asp

▶ SZEMÉLYES TAPASZTALATOK

A KOHÉZIÓS POLITIKA ORSZÁGOS ÉS REGIONÁLIS NÉZŐPONTBÓL

A Panorama magazin örömmel fogadja írásait!

A Panorama magazin „Személyes tapasztalatok” rovata a magazinnak az a része, ahol a kohéziós politika országos és regionális szintű „kulcsfogyasztóinak” lehetőségük van arra, hogy hallassák hangjukat, és megosszák tapasztalataikat az európai politika helyi szinten történő megvalósulásával kapcsolatban, akár a jelenlegi eredményeket és sikereket bemutatva, akár a következő programidőszakra való felkészülésbe bepillantást nyújtva.

Az EU 28 tagországa több mint 270 régiót foglal magában. Mindegyik régióknak megvan a saját gazdasági és kulturális történelme, vannak sajátos szükségletei, így fontos, hogy a döntéshozók, a közigazgatási szakemberek és a különféle szintű tisztviselők tisztában legyenek azzal, hogy milyen valós hatása van a kohéziós politikának az alapok szintjén.

A Panorama magazin jelenlegi kiadásban *három* olyan tagállam és régió nézeteit mutatjuk be, amelyek előretekintenek a strukturális és befektetési alapoknak a következő, 2014 és 2020 közötti programidőszakban történő felhasználásával kapcsolatos terveikre.

Csehország, valamint Belgium brüsszeli fővárosi régiója a jelenlegi programok tapasztalataira építve tervezi a jövőbeli prioritások kitűzésének megközelítését. Mindeközben a hollandiai Észak-Brabant az innovatív és vállalkozóbarát környezetét hangsúlyozza.

A Panorama örömmel fogadja írásait, amelyek közül néhányat következő számainkban meg is jelentetünk:
▶ regio-panorama@ec.europa.eu

▶ HOLLANDIA

▶ BRABANT, EURÓPA INTELLIGENS MEGOLDÁSAINAK SZÍVE

Észak-Brabant készen áll az új uniós programidőszakra. Két éve dolgoznak közösen a többi dél-hollandiai tartománnyal az európai célokon alapuló közös program és stratégia kidolgozásán, és már látszik a célvonal.

Észak-Brabant holland régiója igen jelentős szerepet tölt be Hollandia gazdaságában. Részesedése a holland nemzeti össztermékből, a cégek száma, a munkavállalók száma, valamint az évente produkált szabadalmak, találmányok és újítások száma messze meghaladja a holland átlagot. Észak-Brabant az otthona továbbá Európa harmadik vezető technológiai régiójának is, az Eindhoven/Brainport területnek.

A csúcstechnológia és az emberi tényező

Az innovációt illetően Észak-Brabant Európa vezető régiói közé tartozik. Észak-Brabant célja ennek a pozíciónak a megtartása és megerősítése, hogy „Európa intelligens megoldásainak a szíve” legyen. A régió a hagyományos, de nagyon versenyképes gyártási szektoron alapul, de emellett erős innovációs

szektorral is rendelkezik (pl. csúcstechnológia, logisztika és design). Tradíció és technológia, a csúcstechnológia és az emberi tényező kombinációja annyira bőségesen van jelen Észak-Brabantban, hogy ez adja a siker alapját.

Operatív program

Ahhoz, hogy Észak-Brabant valóra válthassa az ambícióit, neki és regionális partnereinek különböző gazdasági tevékenységekre kell specializálódniuk. Jelenleg Észak-Brabant éppen befejezi a felkészülését az új 2014-2020 közötti operatív programra (OP) két másik dél-hollandiai tartománnyal, Limburggal és Zeelandszal együttműködve. Ennek jegyében elkészítették az intelligens specializációs stratégiájukat (Smart Specialisation Strategy, S3). Az új operatív programban a következő gazdasági klaszterek kaptak különös figyelmet: élelmiszer, élet- és egészségtudományok, bioalapú gazdaság, csúcstechnológiai rendszerek és anyagok, logisztika és karbantartás. A határon átnyúló regionális együttműködés is kulcsprioritás marad.

Az eindhoveni High Tech Campus a „legintelligensebb” négyzetkilométer Hollandiában a maga több mint 100 cégével és intézményével, körülbelül 8 000 kutatójával, fejlesztőjével és vállalkozójával, akik a jövő technológiáinak és termékeinek kialakításán dolgoznak. A kampusz azzal segíti az innováció felgyorsítását, hogy könnyű hozzáférést kínál csúcstechnológiájú felszerelésekhez és nemzetközi hálózatokhoz.

Egyedi interakció

Ahhoz, hogy sikeres vállalkozói környezetet lehessen teremteni Dél-Hollandiában, de különösen Észak-Brabantban, nemcsak a „mit csinálunk”, hanem a „hogyan csináljuk” is kulcsfontosságú. Az S3 stratégia kimondottan a hármas spirálból érkező bemenetre van alapozva: kormányzatok, vállalkozások és ismeretközpontok. Észak-Brabant kiszélesítette hármas spirál hálózatát olyan új gazdasági partnerek bevonásával, mint például a kórházak, a fuvarozócégek, az energiavállalatok és a civil érdekcsoportok. A jelenlegi 2007 és 2013 közötti programidőszak alatt több mint 600 projektet indítottak el, amelyből 400-at kis- és középvállalkozások (KKV-k) kezdeményeztek.

Európai Vállalkozói Régió 2014

Észak-Brabant egyértelműen elkötelezte magát a hármas spirál megközelítés mellett, különösen a KKV-k számára kiváló vállalkozói környezet elősegítésének céljával. A Régiók Bizottsága nemrégiben a rangos „Európai Vállalkozási Díj 2014” odaítélésével ismerte el ezt az elkötelezettséget. A 2020 felé vezető úton Észak-Brabant biztos abban, hogy a hármas spirál módszer ismét a megfelelő megközelítésnek fog bizonyulni.

Bert Schampers és Lieke van Alphen

*Kommunikációs tanácsadók
Észak-Brabant tartomány*

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

www.brabantsmartsolutions.com

▶ CSEHORSZÁG

▶ FELKÉSZÜLÉS AZ ÚJ 2014-2020 KÖZÖTTI PROGRAMIDŐSZAKRA

A LEGFŐBB CÉL AZ IDŐBEN TÖRTÉNŐ KEZDÉS

Annak ellenére, hogy már 2010-ben elkezdődött az új programidőszakhoz kapcsolódó intenzív munka, még mindig rengeteg teendő van hátra, ha biztosak akarunk lenni abban, hogy az uniós források felhasználása 2014 elején elkezdődik. Habár az uniós források keretével foglalkozó jogszabályok még elfogadásra várnak, fél évvel a következő programidőszak kezdete előtt Csehország már tudja az elsődleges stratégiai prioritásait és a jövőbeli programok struktúráinak körvonalait, amelyeknek a fő célja a növekedés és a növekvő versenyképesség elősegítése egész Csehországban.

A jelenlegi programidőszak forrásainak tényleges felhasználása egy év késedelemmel kezdődött meg Csehországban, ez pedig azt mutatja, hogy ezúttal nem szabad lebecsülni a megfelelő és időben történő felkészülés jelentőségét. A 2014 és 2020 közötti programidőszakra vonatkozó tervezés a Regionális Fejlesztési Minisztérium Nemzeti Koordinációs Hatóságának feladata. A felkészülési munkákkal kapcsolatban különösen a megszerzett tapasztalatokra építenek, és a partnerség elvét alkalmazzák, továbbá a saját csapatukon kívül nagyon sok szakértőt is bevonnak. Az Európai Bizottság képviselőivel az idei év kezdete óta informális párbeszéd folyik,

amely segíti a partnerségi megállapodás előkészítését. Ez a közös stratégiai keret forrásai felhasználásának stratégiai dokumentuma a következő időszakra vonatkozóan. A partnerségi megállapodásnak a cseh kormányzat által már megvitattott tervezetét tovább finomítják, majd összefoglalják az Európai Bizottságnak. Intenzív felkészülés zajlik a programok szintjén, az egyesített metodikai környezet szintjén, valamint a stratégiák szintjén, amelyeknek a célja a humán erőforrások stabilitásának elősegítése, valamint a csehországi menedzsment és ellenőrző rendszerek átláthatóságának egyszerűsítése és javítása.

„Benefits of cohesion policy” konferencia.

A cseh partnerségi megállapodás világosan meghatározza azokat a nemzeti fejlesztési prioritásokat, amelyek teljesítése a hétéves periódus célja lesz. A prioritások, amelyek egyúttal a cseh versenyképesség legfőbb akadályai is, együtt a „4I”-ként is említhetők – infrastruktúra, intézmények, innováció és inkluzivitás. Ezeknek a területeknek a támogatása segíteni fog Csehországnak abban, hogy olyan helyé váljon, ahol egyrészt jó élni, másrészt amely vonzó a befektetések és a vállalkozások számára is.

A strukturális és befektetési alapok jövőjét és múltját nem lehet egymástól elválasztani. A jelenlegi programidőszakkal kapcsolatban megszerzett gyakorlatot felhasználják a 2014 és 2020 közötti programidőszakra történő felkészülésben.

Számításba veszik azokat a pozitív tapasztalatokat, amelyek egyértelműen megmutatják, hogy mi volt sikeres, de számolnak azokkal a korábbi hibákkal is, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ebben az esetben a hibákból való tanulás a legértékesebb tapasztalat. Nem feltételezhetjük, hogy egy olyan összetett és bonyolult rendszer, mint a strukturális és befektetési alapok, gond nélkül kezelhető, ugyanakkor fontos különválasztani a formai hibákat a szándékosaktól.

A 2013. június 20-án, Prágában megrendezett „Benefits of cohesion policy” (A kohéziós politika előnyei) elnevezésű konferencia résztvevői ebben állapodtak meg, és ezt hangsúlyozták hozzászólásaikban. Ezen a konferencián az uniós intézmények és a nemzeti végrehajtó struktúrák képviselői, az uniós támogatások kedvezményezettjei, valamint a szakértők nem csak az európai forrásoknak a Csehországot érintő pozitív eredményeit és sajátos hasznát (mint például a több mint 70 000 új munkahely vagy a közigazgatási szolgáltatások terén bekövetkezett javulás) vitatták meg.

A kohéziós politikát általában a jövőbeli befektetések egyik nagyszerű lehetőségének tekintik. Nem szabad azonban elfeledkezni róla, hogy a kohéziós politika eredeti kompenzációs jellege megváltozott, most már inkább a növekedést, a versenyképességet, az innovációt és a tudásalapú gazdaságot segíti elő. Várakozásaink szerint ez az elmozdulás a támogatott projektek spektrumában fog megnyilvánulni, amely a jövőbeli programidőszakban a források hatékonyabb felhasználását és láthatóbb eredményeket fog megkövetelni. A stratégiára épülő és hatékony projektmenedzsment megvalósítása, a kohéziós politika és egyéb nemzeti stratégiák közötti összhang megteremtése, továbbá az összes résztvevő hatóság közötti partnerség elvének érvényesítése mind olyan, a kivitelezésnél felhasználható fontos tudás, amelyet a jelenlegi programidőszak végére, illetve a következőre való felkészüléskor Csehország hasznosítani fog.

Regionális Fejlesztési Minisztérium
Nemzeti Koordinációs Hatóság

►TOVÁBBI INFORMÁCIÓ
www.mmr.cz

►BELGIUM

►AZ ERFA A BRÜSSZELI FŐVÁROSI RÉGIÓBAN

A brüsszeli fővárosi régió jelentős kihívásokkal áll szemben különösen a munkanélküliség és gazdasági és fenntartható fejlődés terén, ezekre az új szabályozásoknak megfelelően és mindenekfelett a saját kezdeményezéseit is kiegészítő módon próbált választ adni.

A regionális hatóságok el akarták kerülni azt a buktatót, hogy az ERFA forrásokat a szokásos szereplők között osztják ki. Először is minden partnert az asztalhoz ültettek, és kialakítottak egy koherens értékelést a régióról, kiemelve az erősségeit és a gyengeségeit.

A brüsszeli fővárosi régió egy rendezvénysorozatot szervezett a jövőbeli ESIF programok kihívásainak és prioritásainak megvitatására.

A partnerségi módszer 2013. március 15-én tartott nyitórendezvényén a regionális testületek és az érintettek több mint 200 képviselője vett részt, valamint az Európai Bizottság képviselői is jelen voltak. Ezután április 24-én különböző témák körülbelül 40 szakértője találkozott, hogy elmondja véleményét a jövőbeli programokkal kapcsolatos, a felmérésben felismert kihívásokról. A vita rávilágított a források között lehetséges szinergiákra, az iparágankénti munka szükségességére, valamint arra, hogy foglalkoztatást és a képzést össze kell kapcsolni a fenntartható fejlődést, az innovációt és a kis- és középvállalkozásokat célzó támogatásokkal. A júniusban és júliusban több mint 100 résztvevővel megrendezett, hármas témájú műhelyfoglalkozás célja az ERFA és az ESZA operatív programjaival kapcsolatos prioritások és intézkedések kialakítása volt.

Az érintettek projektjeinek izoláltan történő támogatása helyett az irányító hatóság együttes megközelítéssel szeretne iránymutatást nyújtani a jövőbeli partnereknek, a közös munka előnyeit két fontos témán bemutatva: integrált gazdasági szektorok kialakítása, valamint és a szocioökonómiai és regionális polarizáció kérdése.

A 2007 és 2013 közötti időszakban néhány kedvezményezett például igazolta, hogy előnyös, ha egységes arculattal mutatják be a régió korábbi ipari központjának kerületeit. Mások azért dolgoztak együtt, hogy hat, a környezethez kapcsolódó ipari szektort éllesszenek újra, elemezvén az üzletfejlesztéssel kapcsolatos lehetőségeket, vagy hogy széleskörű, koordinált támogatást nyújtsanak a szektorban működő cégek számára.

A régió kis mérete és gazdasági érdekeltjeinek közelsége valódi érték, és a hatóságok hisznek abban, hogy a szinergiák és az integrált megközelítés ösztönzésével további munkahelyek jönnek majd létre. Ez lehetővé teszi majd az új módszerek néhány vállalkozás általi tesztelésének és fejlesztésének elősegítését, továbbá ezen módszerek mások általi alkalmazásának felgyorsítását, valamint lehetővé teszi más vállalkozások számára, hogy megfelelő időben képezzenek olyan munkaerőt, amely képes lesz a piaci igényeket kielégíteni és a piacon felbukkanó lehetőségekre reagálni – összefoglalva, hogy fejlesszék az előrejelzést, a reagálást és az együttműködést.

Az Európa 2020 stratégiával összhangban a brüsszeli fővárosi régió operatív programja nyitott lesz az innovációra, a környezetre és az inkluzivitásra. A régió pedig ezért azt várja, hogy a kiválasztott projektekne korlátozzák magukat mindössze egyre az említett dimenziók közül.

Az ERFA programjai meghatározott gazdasági szektorok egészének, meglévő eszközökkel történő felélesztésére fognak fókuszálni: monitoroznak és támogatnak meghatározott kezdeményezéseket, és elősegítik az állami vagy magánforrásokból történő társfinanszírozást azzal a céllal, hogy növelje az adott szektor koherenciáját.

A források felhígulásának elkerülése érdekében elsősorban azokban a szektorokban fogják kiosztani az ERFA-támogatást, amelyek a szén-dioxid kibocsátásának csökkentését tűzték ki célul, illetve amelyek fejlődést szeretnének elérni az energiafelhasználás és a környezetkárosítás terén, vagy amelyek olyan munkahelyeket fognak teremteni, amelyek valószínűleg szinkronban lesznek a helyi munkaerő képességeivel. Olyan projektek is választhatók amelyeknek a hatása kevésbé helyi. De a regionális hatóság figyelemmel fogja kísérni, hogy valójában milyen hatást fognak tudni elérni: adott szektorra gyakorolt, emelőhatás, amely serkentéssel (rövid- és középtávon) a helyi és regionális szinten rendelkezésre álló munkaerőből toboroz. A régió továbbá ügyel arra, hogy az intelligens specializáció elvét kövesse, továbbá olyan eszközöket használ és fejleszt, amelyeket az előző programidőszakban alakítottak ki, mint például a brüsszeli Greenbizz, a jövő környezeti inkubátora.

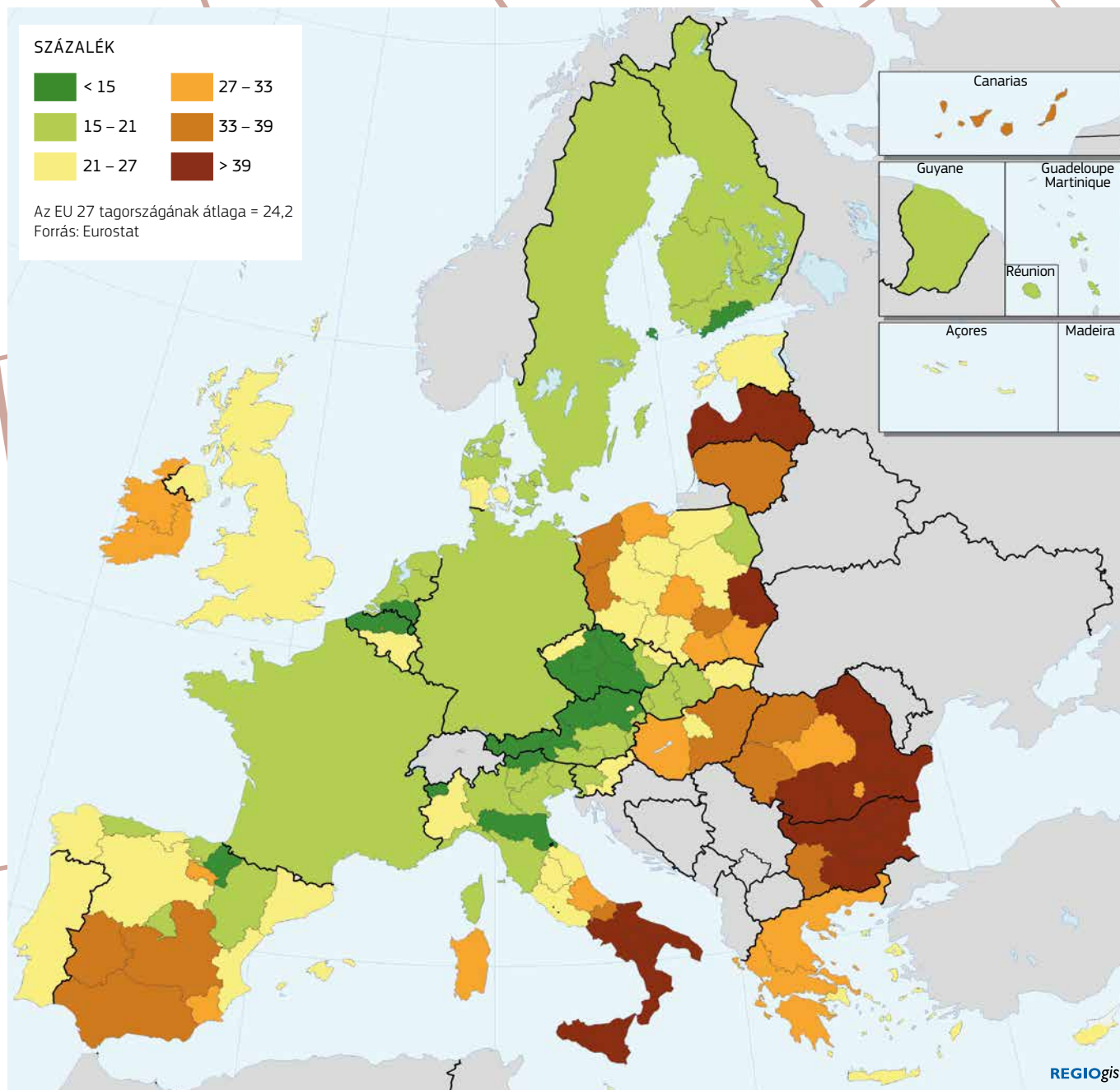
Sandrine Vandewattyne

*Kommunikációs munkatárs
Brüsszeli Regionális Közszolgálatas,
Regionális Koordináció, a 2007-2013 közötti
ERFA Koordinációs és Menedzsment Egysége*

▶ **TOVÁBBI INFORMÁCIÓ**
www.feder.irisnet.be

▶ A LAKOSSÁG

SZEGÉNYSÉGGEL VAGY TÁRSADALMI LEMARADÁSSAL FENYEGETETT RÉTEGE, 2011

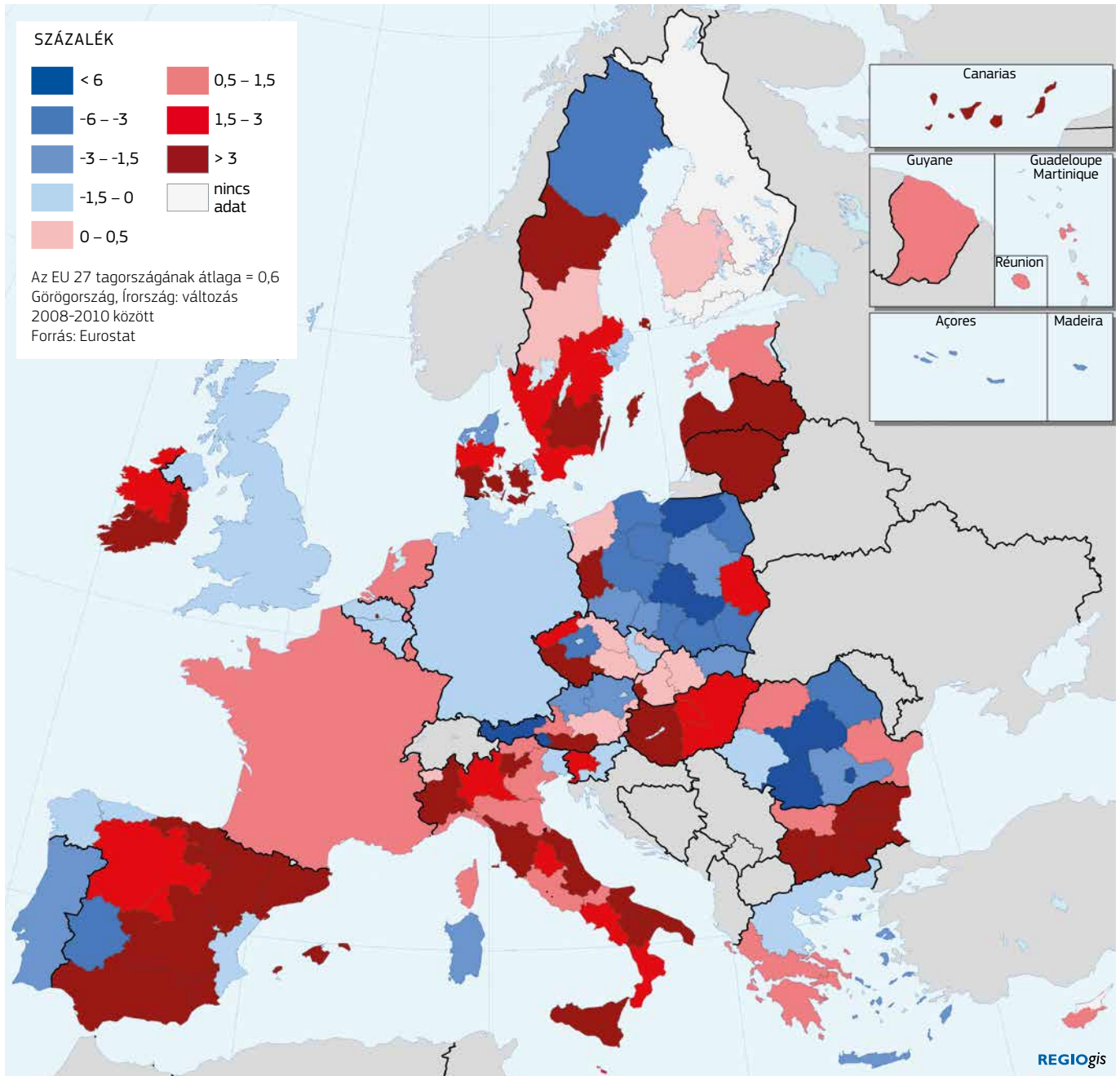

A 2011-ben rögzített adatok szerint Bulgáriában, Dél-és Kelet-Romániában, Lettországbán, valamint Dél-Olaszországban volt a legmagasabb azoknak az aránya, akiket a szegénység, vagy a társadalmi lemaradás veszélye fenyegetett. Ugyanabban az évben nagyon alacsony szegénységi rátát regisztráltak különösen Ausztria, Csehország és Észak-Olaszország néhány régiójában.

A gazdasági válság uniós szinten növelte a lakosság szegénységgel vagy társadalmi lemaradással fenyegetett rétegét. 2008 és 2011 között ez az arány 0,6 százalékponttal emelkedett. A válság még nem ért véget, és sok következmény csak hosszabb távon jelentkezik, ezért a kedvezőtlen hatások valószínűleg erősödni fognak a jövőben. ▶▶

▶ A LAKOSSÁG SZEGÉNYSÉGTŐL VAGY

TÁRSADALMI LEMARADÁSTÓL FENYEGETETT HÁNYADÁNAK VÁLTOZÁSA 2008 ÉS 2011 KÖZÖTT

▶▶ A szegénység általi fenyegetettség, illetve a társadalmi lemaradásra kifejtett hatás a válságtól leginkább sújtott hat tagállamban volt a legnagyobb (Észtország, Görögország, Írország, Lettország, Litvánia és Spanyolország), de Olaszországban és Bulgáriában is igen jelentősek voltak a kedvezőtlen hatások.

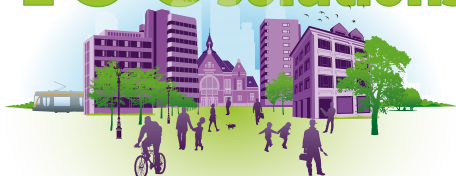
Ennek ellenére a nagyobb tagállamok közül jó néhányban, például Németországban és az Egyesült Királyságban, csak csekély növekedés volt tapasztalható, sőt volt ahol a szegénységtől vagy a társadalmi lemaradástól való fenyegetettség mértéke kissé csökkent is, például Lengyelországban vagy Romániában.

HÍREK

[HÍREK RÖVIDEN]

100 EURBAN FOTÓKIÁLLÍTÁS

100 EURban solutions

Idén vizuális aspektusa is lesz az OPEN DAYS rendezvénysorozatnak. A „100 EURban solutions” kiállítás az OPEN DAYS számos eseményszínen és Brüsszel utcáin lesz látható. A 2007 és 2013 közötti programidőszak eredményeire építkezve esettanulmányokon és átadható bevált gyakorlaton keresztül mutat be városi megoldásokat (például hulladék- és vízkezelés, közösségi közlekedés, lakhatás stb.). A fotográfiai és a kísérő szövegek az interneten is elérhetők lesznek azok kedvéért, akik nem tudnak eljutni Brüsszelbe.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/exhibitions.cfm

▼

▼ A PROJEKTEK SZÍNVONALAS KOMMUNIKÁCIÓJA

Az ERFA és a Kohéziós Alap INFORM hálózatának több mint 120 kommunikációs szakembere találkozott május 30-31-én Budapesten, hogy tapasztalatokat cseréljen, bemutassa a levont tanulságokat, és kidolgozza a helyes gyakorlatot.

Két témakör kapott különös figyelmet: hogy miképpen vonják be a kedvezményezetteket a kommunikációs tevékenységekbe már a projektek kezdetétől fogva (egy máltai esettanulmány erre fókuszált), valamint a kommunikációs stratégiák előkészítése a következő finanszírozási időszakra (4 holland régió együttesen dolgozik egy közös stratégián).

A napirend és az összes többi prezentáció megtalálható az INFORM hálózat rendezvényeket bemutató oldalán.

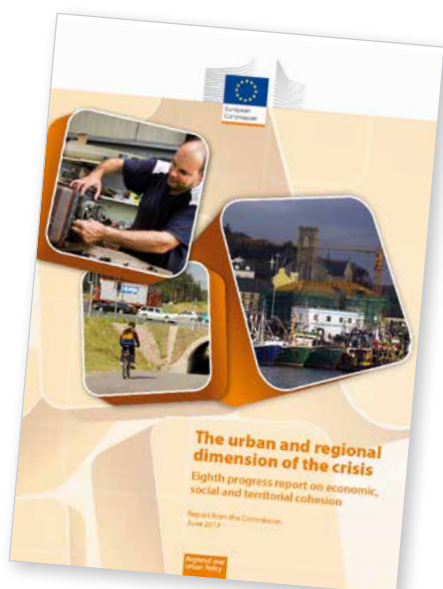
Mindeközben már igencsak előrehaladott szakaszban tartanak a 2013. december 9-10-én Brüsszelben tartandó „Telling the Story” konferencia előkészületei. Ennek a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság és a Foglalkoztatásért és Szociális Ügyekért Felelős Főigazgatóság által közösen szervezett konferenciának az a célja, hogy kiemeljék az uniós kohéziós politika által elért eredmények kommunikációjának fontosságát.

A kiemelt programok közé tartozik a jó kommunikáció gyakorlati megvalósítása a tagállamokban, a 2014 és 2020 közötti információs és kommunikációs szabályok végleges változatának ismertetése, továbbá a Eurobarometer 2013. évi, a polgároknak az EU regionális politikájával kapcsolatos ismereteire és véleményére vonatkozó felmérésének eredményei.

Ezenkívül kiválasztott kommunikációs témákról lesznek műhelyfoglalkozások/fórumok (közösségi média, információs kampányok, nyílt projektnapok stb.) valamint gyakorlati tréningek. Az a cél, hogy még a programok kommunikációs stratégiájának véglegesítése előtt még időben, hasznos tudást nyújtsanak az irányító hatóságoknak.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/informing/events/201305/index_en.cfm

8. ÁLLAPOTJELENTÉS: A KOHÉZIÓS POLITIKÁRA MOST NAGYOBB SZÜKSÉG VAN, MINT VALAHA

2008 és 2012 között öt régióból négyben növekedett a munkanélküliség az Európai Unión belül. Ráadásul 2007 és 2010 között háromból két régióban csökkent a GDP. Ennek a válságnak kiterjedt hatása van mind a fejlettebb, mind pedig a kevésbé fejlett régiókban. Ennek eredményeként hosszú konvergencia után ismét növekedésnek indultak az EU régiói közötti eltérések.

Ez a drámai sorsfordulat kitűnik a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról szóló 8. állapotjelentésből is, amelynek címe „A válság regionális és városi dimenziója” (ezt ma fogadta el az Európai Bizottság). A jelentés megmutatja a regionális foglalkoztatottság, a hazai össztermék (GDP), a lakásárak, valamint a háztartások rendelkezésre álló jövedelmének megdöbbentő csökkenését. Ez azt mutatja, hogy amíg a közvetlen külföldi tőkebefektetések és az export volumene gyorsan magához tért a válságból, addig az import volumene még mindig jelentősen a krízis előtti szint alatt van.

▶TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/reports/index_en.cfm

EXTREMADURA BEMUTATTA AZ INTELLIGENS SPECIALIZÁCIÓS STRATÉGIÁJÁT

Június 24-én a spanyol Extremadura régió mutatta be az intelligens specializációs stratégiáját (RIS3) Brüsszelben, a Régiók Bizottsága előtt. A régió alelnöke, Cristina Teniente és a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság igazgatója, Raoul Prado kiemelte, hogy mekkora a jelentősége a stratégiának a regionális gazdasági átalakulásban, amely elengedhetetlen lesz a források felhasználásának optimalizálásához a 2014 és 2020 közötti időszakban.

Extremadura a ONE (Organising a New Extremadura) elnevezésű innovációs és vállalati stratégiájába építette be az intelligens specializációs stratégiáját, ezáltal a regionális gazdasági struktúrája egyik legfőbb pillérévé tette azt. A stratégia négy témakörre összpontosít: a természeti erőforrások hosszú távú kezelése, a nagy hozzáadott értékű élelmiszeri iparágak, a megújuló energia, valamint a turizmus hosszú távú menedzmentje. Ezek lesznek a kiindulópontjai egy olyan stratégiának, amely elég rugalmas ahhoz, hogy újragondolják és módosítsák a programidőszak közben, és így a lehető legjobban serkenthesse a régió erősségeit.

A prezentáció rávilágított arra is, hogy milyen aktívan vettek részt a helyi érdekeltek a stratégia kialakításában egy 2013 februárjában szervezett fórumon: 500 polgár, tudós, vállalkozó és helyi közigazgatási képviselő volt jelen, hogy segítsen meghatározni a jövőbeli prioritásokat. A következő lépésben benyújtják az RIS3 stratégiát elfogadásra az Európai Bizottságnak, a tagállamok *ex-ante* feltételeinek részeként.

▶TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

<http://one.gobex.es>

Teljes összeg:
3 496 000 EUR
EU-hozzájárulás:
1 000 000 EUR

▶ KELET-ANGLIA, EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

▶ AZ ELEKTRONIKUS ÉRZÉKELŐ

A VÍZVEZETÉKEK FIGYELÉSÉVEL TAKARÉKOSKODIK AZ ERŐFORRÁSOKKAL

A földalatti vízvezetékknél fellépő vízveszteségek miatt elpazarolt víz milliókba kerül. Az angol Syrinix Ltd. cég egy olyan intelligens vízvezeték-megfigyelő rendszert fejlesztett ki, amely kimutatja a szivárgásokat, és riasztja a szerelőcsapatokat.

Az Egyesült Királyságbeli norwichi székhelyű Syrinix egy fiatal KKV, amely a vízfőnyomócsövek megfigyelésére fejlesztett ki egy összetett érzékelőt és jelfeldolgozó eszközöket.

A vállalat fejlődésében közrejátszott a Low Carbon Innovation Fund hozzájárulása az alaptőkéhez. Ez a helyi alap az induló vállalkozásoknak nyújt kockázati tőkét az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) társfinanszírozásával, így a Syrinix 810 000 £ (1 millió EUR) tőketámogatással gyarapodott. Az LCIF mindig magánforrásokból származó befektetésekkel párhuzamosan fektet be; más „üzleti angyaloktól” származó források gyűjtésével is segíti a projektek társfinanszírozását.

2010-ben a Syrinix piacra bocsátotta a TrunkMinder nevű intelligens vízvezeték-monitorozó rendszert, amely a vízvezetékrendszerben egymástól 500-750 méter távolságban elhelyezett érzékelőkkel működik. Az érzékelők az egészen kicsi szivárgást is észlelik, és ezután automatikus riasztást továbbítanak közvetlenül az érintett közműhöz, amely ezáltal még a cső szétrepedése és a további vízveszteség elszívődése előtt ki tudja javítani a szivárgást.

Az intelligens vízmonitorozási rendszert már az Egyesült Királyság egész területén használják a közüzemi vízszolgáltatók, milliókat takarítva meg ezáltal időben, munkaerőben és az erőforrások terén is.

A TrunkMinder kulcsfontosságú értesítéseket küld az infrastruktúra-kezelőknek a szivárgás helyéről – méterre pontosan –, ami idejekorán figyelmeztet, és megelőzhetővé teszi a katasztrofális hálózati hibákat és az azonnali csőtörési riasztásokat.

A Syrinix kifejlesztette a TransientMindert, amely csökkenti a nyomásingadozások káros hatását. A szelepek elzárásához és gyors kinyitáshoz hasonló tevékenységeknek káros hatása lehet, mert a nyomásingadozásokkal együtt más alkatrészek fáradását és néha végzetes sérülését okozhatják a helyi csőhálózatban.

Az elmúlt két év során a Syrinix a vízszektor infrastruktúra-menedzsment technológiájának vezető szakértőjévé vált, és most Ausztráliában, az Egyesült Államokban, a Közel-Keleten és a Távol-Keleten folytat tárgyalásokat az ottani közüzemi szolgáltatókkal.

A Low Carbon Innovation Fund (LCIF) a korai szakaszban eszközöl tőkebefektetést az olyan KKV-kba Kelet-Angliában, amelyek alacsony szén-dioxid-kibocsátású, új és innovatív termékeket és eljárásokat fejlesztenek a környezetvédelmi szempontokra figyelemmel. Az Alap 20,5 millió GBP (25,3 millió EUR) az ERFA-tól kapott összeggel gazdálkodik, amelyet több mint 17 millió GBP (21 millió EUR) magánszektorbeli befektetéssel egészítenek ki – ezáltal összesen több mint 50 millió GBP (61,7 millió EUR) beruházást hozva létre Anglia keleti részében. Az Alap 2015 decemberéig működik.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

www.syrinix.com

www.lowcarbonfund.co.uk

▶ ANDALÚZIA, SPANYOLORSZÁG

▶ ENERGIAHATÉKONY

VILÁGÍTÁSI RENDSZEREK ANDALÚZIÁBÓL

Teljes összeg:
10 295 000 EUR
EU-hozzájárulás:
1 153 000 EUR

A Cádizban, Dél-Andalúziában található Barbate egyike azoknak a településeknek, amelyeket a legsúlyosabban érint a spanyolországi munkanélküliség. Barbate gazdasága a halászaton és turizmuson alapul, és jelenleg történetének egyik legnehezebb időszakát éli.

Fontos azonban, hogy 2009 óta a város ad otthont Andalúzia egyik legjelentősebb üzleti kezdeményezésnek, a Light Environment Control SL (LEC) nevű cégnek, amely uniós források segítségével számottevő fejlődést idézett elő a városban lévő helyi gazdaságban. Konkrétan: 82 közvetlen munkahelyet teremtett, ezek többségét magasan képzett mérnökök számára, így ez is segít az andalúz tehetségek megtartásában, akik e nélkül a projekt nélkül nem tudták volna Spanyolországban alakítani az életpályájukat.

A LEC-t 2009-ben alapították, ezt négy évnyi kutatás előzte meg a hatékonyabb és olcsóbb világítási rendszerek fejlesztése területén. A közigazgatás és a vállalkozások jól tudják, hogy a világítás az egyik legmagasabb fix költségük.

A kutatási szakaszban, 2007-ben a LEC alakította ki Európa első távvezérelt LED technológiájú városi közvilágítási rendszerét. A közigazgatási intézmények és a vállalkozások pozitív reakciói arra biztatták őket, hogy folytassák az útjukat, és kutassanak, tervezzék meg és gyártsák a saját világítási rendszerüket.

2009-ben kezdődött el egy kutatási, fejlesztési és innovációs LED technológiai gyártóközpont építése. A 6 500 m² -es épületben található egy megmunkálóközpont, egy elektronikus „tisztaszoba”, egy festőterület, egy fényerősségmérő terület, valamint egy összeszerelő terület.

A LED-es fényforrások jelentősen csökkentik az energiafogyasztást, ebből eredően a költségeket is; 100%-ban újrahasznosíthatók, továbbá a hagyományos világítással ellentétben nem tartalmaznak semmilyen szennyező anyagot (például ólmot, kadmiumot, vagy higanyt). Ezenfelül nem bocsátanak ki sem infravörös, sem ultrabolya sugarakat, kevesebb hőt termelnek, ami kisebb energiavesztést eredményez, és csökkenti a légkondicionáló rendszerek fogyasztását.

A megszerzett szakértelmével a LEC belső és külső világítási megoldásokat is kifejlesztett, valamint elkészítette a StelUrban nevű szabadalmazott szoftvert, amely a közvilágítás vezérlésére szolgál. Ez a szükségletekhez igazítja a világítást valós időben, ezáltal további energiamegtakarítást hoz. A szoftver felhőalapú, azaz bármilyen mobil eszközről elérhető. Tartalmaz továbbá egy riasztórendszert is, amely figyelmezteti a használókat az esetleges jogosulatlan rácsatlakozásokra és használatra, vagy bármilyen más működési zavarra a hálózatban.

A teljes termelési folyamat feletti kontroll lehetővé teszi a cég számára, hogy az ügyfél igényeire szabja a megoldásokat. A LEC jelenleg a legnagyobb LED-gyártónak számít Andalúziában, és az egyik legnagyobb Spanyolországban. Olyan országokban dolgozik világítási projekteken, mint például Mexikó, Brazília, Peru, és Marokkó, és elnyerte a Sevillai Egyetem innovációs díját, valamint az Andalúziai Regionális Tanács ajánlását az innováció és tudományos eredmények kategóriában.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

<http://www.lecsl.com/web/?lan=en>

▶ TAPASZTALATOK MEGOSZTÁSA

A KKV-K PROJEKTJEINEK FINANSZÍROZÁSÁT ILLETŐEN

Teljes összeg:
1 995 000 EUR
EU-hozzájárulás:
1 567 000 EUR

A FIN-EN projekt segít a tagállamoknak a KKV-k támogatását célzó pénzügyi mérnöki eszközök és a magánfinanszírozás kihasználására vonatkozó információk és bevált gyakorlat megosztásában.

A pénzügyi mérnöki eszközök (Financial engineering instruments – FEI) az Európai Tanács által a tagállamok számára felkínált választási lehetőség a politikai célkitűzések szolgálatában. A pénzügyi eszközöknek számos formája létezik: többek között kölcsönök, hitelgaranciák, tőke, kockázati tőke és mikrofinanszírozás. Ez lehetővé teszi a tagállamok számára a projektek megvalósítása során a magánszektortól történő tőkebevonást és az állami szektor forrásainak hatékonyabb felhasználását.

A megfelelő körülmények között és megfelelő módon alkalmazott pénzügyi eszközök kulcsfontosságú szerepet játszhatnak a regionális politika minél hatékonyabb megvalósításában – ez pedig egyértelmű prioritás a jelenlegi gazdasági és pénzügyi helyzetben. A friss adatok szerint az állami forrásokból származó minden egyes euró 1-2 euró értékű kölcsönt, 1-3 euró értékű tőkebefektetést és 1-8 euró értékű hitelgaranciát generált.

A FIN-EN projekt „Tapasztalatcseré vállalkozások részére meghirdetett pénzügyi eszközökkel kapcsolatban” 13 országból 13 partnert foglal magában, célja a regionális és országos hatóságok tapasztalatainak elemzése és megosztása Európa-szerte a pénzügyi mérnöki eszközök hatékonyabb felhasználása érdekében.

A lombardiai régióhoz kötődő és az európai területi kooperációs INTERREG IVC programja által finanszírozott olasz Finlombarda S.p.A. intézmény vezette projekt keretében

egy FEI-felhasználókból álló páneurópai hálózatot hoztak létre, amely a megvalósítási, monitoring és jelentési folyamat egyes szakaszainak megvitatására ad lehetőséget, hogy a hasonló problémákra konkrét megoldásokat találhassanak.

Fejlesztés alatt áll egy átfogó adatbázis a partnerek által alkalmazott pénzügyi mérnöki eszközökről. 45 pénzügyi eszköz használatának tapasztalatát elemezték – 6 garancia-rendszert, 10 kölcsönrendszert, 13 tőkebevonási eszközt és 16 kombinált eszközt.

Egy weboldalt is létrehoztak, hogy könnyen hozzáférhetővé váljanak a különböző pénzügyi eszközökre vonatkozó információk. Ez pénzügyi-mérnöki iránymutatásokkal is szolgál, amelyek az elkerülendő csapdákra, az alkalmazandó bevált gyakorlatra és a pénzügyi eszközök kialakításának és alkalmazásának egyértelmű szabályaira, valamint a lehetséges pénzügyi közvetítők bevonására fognak koncentrálni.

A résztvevők közötti együttműködést és a bevált gyakorlat megvitatását munkacsoportokon, tanulmányi látogatásokon és információterjesztésen keresztül is elősegítik.

Az európai strukturális és befektetési alapok új, a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó szabályai szorgalmazzák a FEI szélesebb körű alkalmazását a kohéziós politikában. A 2014 decemberéig tartó 3 éves projektből nyert tapasztalat elő fogja segíteni a következő programidőszak során az ilyen jellegű pénzügyi eszközök nagyobb mértékű használatát, és több KKV számára fog támogatást nyújtani.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ
www.fin-en.eu

Teljes összeg:
1 844 000 EUR
EU-hozzájárulás:
464 000 EUR

▶ STŘEDNÍ ČECHY, CSEHORSZÁG

▶ FELÚJÍTOTT ISKOLA

A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ FIATALOK ÚJRAINTEGRÁLÁSÁÉRT

A csehországi Kladno–Vrapice-i Szakképző Központ és Gyakorlati Iskola segítséget nyújt a hátrányos helyzetű gyermekeknek a gyakorlati készségek elsajátításában, az általa kiállított szakmunkás-bizonyítvány pedig segít a végzeteknek munkaerőpiacra történő belépésben.

Felújítottak és korszerűsítettek egy iskolaépületet Prága külvárosában, egy ipari területen, és itt alakítottak ki egy jól működő, progresszív oktatási intézményt, amely segít a társadalom margóján élő fiataloknak az új készségek elsajátításában és az állásszerzésben.

A Kladno–Vrapice-i Szakképző Központ és Gyakorlati Iskola (Odborné učiliště a Praktická škola) nagyobb átalakításon esett át, beleértve a tető 750 m²-ének rekonstrukcióját is. Ennek eredményeképpen tetőtéri osztálytermek és fontos új iskolai helyiségek jöttek létre.

A felújítási munkák finanszírozásához az iskola 47,7 millió cseh korona támogatást kapott különböző programokból, ideértve egy az ERFA a közép-csehországi régióknak szánt regionális operatív programja által nyújtott 12 millió cseh korona értékű támogatást is.

Az iskolakomplexumban most helyet kapott egy tanácsadási központ, egy iskolai iroda, valamint a tanulók és az oktatók által használt hat új osztályterem. A tető alatti további osztálytermeken kívül kialakítottak egy rendkívül modern konyhát is, ahol például az ápolónak tanulók megtanulhatnak meleg ételket és italokat készíteni.

A fogyatékossgal élő diákok épületbe történő bejutásának megkönnyítése érdekében egy lifttel felszerelt akadálymentes bejáratot építettek, amely lehetővé teszi számukra, hogy keréssz vagy villanszerelő szakmunkás-bizonyítványért tanuljanak.

A szakmunkásképző tanfolyamokon ácsokat, villanszerelőket, virágkötőket, mentőápolókat, kórházi ápolókat, szakácsokat, szobafestő-mázolókat, lakatosokat, kőműveseket stb. képeznek.

Az iskola szállást biztosít az alacsonyan képzett családokból érkező diákok számára (pl. roma származásúak számára), így ők is megkapják az esélyt az alapvető szakismeretek elsajátítására. A szociálisan hátrányos helyzetű csoportok integrációjának elősegítése érdekében az is fontos, hogy megfizethető és minőségi szociális ellátáshoz juttassák őket. Ez az iskola egy komplex segítőhálózat része.

Az iskolától elvárás, hogy segítsen a helyi foglalkoztatottság szintjén azáltal, hogy csökkenti az alacsonyan képzett munkanélküliek számát.

„A legjobb módjait keressük annak, hogy segítsünk a diákoknak az előrelépésben, és így arra bátorítsuk őket, hogy megbecsülést szerezzenek maguknak, hogy képzettek és hozzáértőek legyenek, valamint hogy jó munkahelyet találjanak. Célunk egy olyan modern iskola létrehozása, amely a létesítményei és a tanítási módszerei terén felveszi a versenyt az EU bármelyik oktatási intézményével” – mondta Ivana Sedláková iskolaigazgató.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ
www.ouvrapice.cz

▶ A 2007 ÉS 2013 KÖZÖTTI KOHÉZIÓS POLITIKA EX POST ÉRTÉKELÉSE

MILYEN TANULSÁGOKAT VONHATUNK LE A POLITIKA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK VIZSGÁLATÁBAN EGY VÁLSÁG IDEJÉN?

Ideje elkezdni tervezni a 2007 és 2013 közötti programidőszak ex post értékelését. Az Európai Bizottsággal szemben az a jogi követelmény, hogy az értékelés 2015 végéig fejeződjön be. A Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság és a Foglalkoztatásért és Szociális Ügyekért Felelős Főigazgatóság koordinálja a tematikus értékelések egy sorozatát, amely a kohéziós politika megvalósításának és hatásainak különféle aspektusaira irányul.

A 2000 és 2006 közötti programidőszak tekintetében a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság egy rendkívül alapos ex post értékelést folytatott le, amely a 2012-ig tartó 5 éves időszak 19 különböző munkacsomagjára terjedt ki. Ezúttal a gyakorlat is koncentráltabb lesz. Néhány a 2000 és 2006 közötti időszak értékelésében felvetődő kérdést most mélyebben meg fognak vizsgálni, de közben új területeket is górcső alá vesznek. Tekintve, hogy a jelenlegi programidőszak még nem ér véget az értékelés elkészültekor, így azok az intervenciók, amelyek csak hosszabb idő alatt fejtik ki hatásukat (pl. infrastruktúra), kevesebb figyelmet kapnak majd.

Az értékelés fő kérdései a következők lesznek:

- ▶ Milyen hatásai voltak az Európai Regionális Fejlesztési Alapnak (ERFA) és a Kohéziós Alapnak? Mi történt a regionális politikával a válság ideje alatt? Sikerült a regionális politika programjainak továbbra is a fejlődést támogatni ez idő alatt? Mit mond nekünk a válság a közigazgatás különféle szintjeinek erősségéről az egyes tagállamokban?
- ▶ Mit támogat az ERFA a KKV-k és az innováció területén? Ezek azok az intervenciók, amelyek a gazdasági szakirodalom szerint a leghatékonyabbak? Milyen bizonyítékok vannak ezeknek az intervencióknak a hatásaira?
- ▶ Támogatja az ERFA a nagyvállalatokat? Ha igen, akkor milyen tevékenységeket támogat, és mi annak a hatása?
- ▶ Mi az értelme és mik a korai eredményei az ERFA támogatással felállított kockázati-tőke-rendszereknek? Mibe kerül ez?
- ▶ Milyen szállítási és környezeti infrastruktúrák épültek fel a strukturális alapok támogatásával? Valószínű a múltbeli tapasztalatok alapján, hogy pénzügyileg fenntarthatók lesznek?
- ▶ Milyen módon fektetettek be a strukturális alapok az energiahatékonyságba és mik voltak ezeknek a hatásai? Mely tagállamok voltak sikeresek, miért, és a többiek milyen akadályokkal találták szemben magukat?

Sikeres, az ERFA által finanszírozott vállalkozástámogatási projektek (balról jobbra): Regeneratív terápiák kutatóközpontja – kiválósági klaszter, Szászország, Németország; Ravensbourne üzleti öko-inkubátor, London, Egyesült Királyság; BIC Granada, az innovációs és üzleti fejlesztési ösztönző program része, Andalúzia, Spanyolország.

- ▶ Mi az alapja a turizmusba, a kultúrába, a természeti örökségbe és a kreatív iparágakba történő befektetéseknek? Mik a legfőbb befektetési formák, és mi a bizonyíték a hatékonyságukra?
- ▶ Mit értek el az Európai Területi Együttműködési Programok, különösen a kutatás, a technológia és innováció, a környezetvédelem és -fejlesztés, valamint a szállítás terén? Hogyan befolyásolták a transznacionális és a régiók közötti programok a politika kialakítását EU-szerte?
- ▶ Milyen integrált városi fejlesztési stratégiákat támogatnak a strukturális alapok? Mi a szerepe a társadalmi infrastruktúrába történő befektetésnek?

2015 végén készül majd egy összefoglaló jelentés, valamint egy, az értékelés minden blokkját érintő tematikus jelentés, továbbá országos és regionális jelentések is, amelyek elektronikus térképeken keresztül lesznek elérhetőek.

Az alkalmazandó módszerek között lesznek szakirodalmi áttekintések, adatelemzések, esettanulmányok, felmérések, valamint makro- és szektorális gazdasági modellek. Első lépésként a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság megjelentetett egy értékelést az irányító hatóságok éves megvalósítási jelentéseiben megadott adatokról. Ez növelni fogja az értékelés későbbi munkacsomagjainak robusztusságát, és segítséget jelent a 2014 és 2020 közötti időszak programjait tervezőknek a monitoring rendszerek minőségének és megbízhatóságának javításához.

Az elemzéshez és az értékelés megállapításaihoz kapcsolódóan a folyamat alatt egy sor konzultációt rendeznek meg – tudományos szakértőkkel, tematikus szakértőkkel, valamint azokkal, akik a 28 tagállamban a politika megtervezéséért és megvalósításáért felelősek. A Regionális és Várospolitikai

Főigazgatóság azt várja a tagállamoktól és a régióktól a párbeszéd során, hogy tegyék magukévá az értékelés megállapításait, és vegyék őket figyelembe a 2014 és 2020 közötti időszak programjainál – amelyek 2015 végén még a megvalósítás nagyon korai szakaszában lesznek.

A 2000 és 2006 közötti időszak *ex post* értékelése jelentősen befolyásolta a 2014 és 2020 közötti programidőszak kialakítását. A bizonyos célokra való fókuszálás – specifikusan nemzeti vagy regionális kontextusban, az eredményindikátorok azon követelménye, hogy kifejezzék azt a célkitűzést egy kiindulási alappal és egy céllal – a közös indikátorok egységesen értelmezett használata, a monitorozás és az értékelés szerepeinek egyértelművé tétele, valamint az irányító hatóságokkal szembeni azon elvárás, hogy vállalják a hatásértékelést, mind megtalálták az alapjukat az értékelés megállapításaiban. A Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság az várja, hogy ez az *ex post* értékelés további betekintést fog nyújtani abba, hogy hogyan lehet javítani a kohéziós politika tervezését és hatását.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/impact/evaluation/index_en.cfm

▶ ESEMÉNYNAPTÁR

2013. OKTÓBER 7-10.

_Brüsszel (BE)

OPEN DAYS – 2013

2013. OKTÓBER 28-29.

_Bukarest (RO)

2. éves fórum a Dunamenti Régió EU-stratégiájáról

2013. NOVEMBER 8.

_Brüsszel (BE)

A régiók az új növekedés motorjai az intelligens specializáción keresztül

2013. DECEMBER 9-10.

_Brüsszel (BE)

„Telling the story 2.0” konferencia

2014. FEBRUÁR 6-7.

_Athén (Görögország)

Az Európai Unió adriai- és jón-tengeri régióra vonatkozó stratégiája

31 MARS 2014

_Brüsszel (BE)

RegioStars

Ezekről a rendezvényekről további információ található az Inforegio webhelyen:

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_hu.cfm

SZÓLJON HOZZÁ

Kíváncsiak vagyunk rá,
hogy az Ön régiójában mit ért
el a kohéziós politika: milyen eredményekhez
és kézzelfogható előnyökhöz jutottak a polgárok,
és hogy Ön mit gondol a következő
programidőszakra való felkészülésről.

A kiválasztott írások a *Panorama*
magazin következő számában fognak
szerepelni. Kérjük, írásait (maximum
600–700 szó) a következő címre küldje:

regio-panorama@ec.europa.eu

■ Kiadóhivatal

Európai Bizottság,
Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság
Kommunikáció – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_hu.cfm

